

Ing. Ľudmila Velichová, PhD.

Didaktika cvičnej firmy pre absolventov

**ŠTÁTNY INŠTITÚT ODBORNÉHO VZDELÁVANIA
Bratislava 2006**

Ing. Ľudmila Velichová, PhD.

Didaktika cvičnej firmy pre absolventov

ŠTÁTNY INŠTITÚT ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

Bratislava 2006

Európsky sociálny fond pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnanosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov.

OBSAH

ÚVOD	5
1. DIDAKTIKA CVIČNEJ FIRMY PRE ABSOLVENTOV	7
1.1. Charakteristika, vývoj a súčasný stav	7
1.2. Cvičná firma pre absolventov ako špecifická organizačná forma vzdelávania	9
1.3. Výstupné všeobecné a špecifické ciele vzdelávacej aktivity cvičná firma pre absolventov	13
1.4. Charakteristika cieľovej skupiny a požadované vstupné vzdelanie	14
1.5. Profil absolventa vzdelávacej aktivity cvičná firma pre absolventov a možnosti jeho uplatnenia na trhu práce	15
1.6. Zvláštnosti vzdelávacieho procesu v cvičnej firme pre absolventov	16
1.6.1. Didaktické zásady	17
1.6.2. Vyučovacie metódy	18
1.6.3. Vyučovacie prostriedky	21
1.6.4. Učiteľ (lektor) v cvičnej firme pre absolventov	24
1.6.5. Hodnotenie a certifikácia účastníkov	25
2. METODICKÁ ČASŤ - CVIČNÁ FIRMA PRE ABSOLVENTOV	28
2.1. Moduly vzdelávacej aktivity cvičná firma pre absolventov	29
2.2. Základný modul (Modul I.) - cvičná firma pre absolventov - teoretická časť	30
2.3. Odborné moduly (Moduly II. - VI.) - cvičná firma pre absolventov - praktická časť	32
2.4. Skúsenosti z personálneho tréningu nezamestnaných absolventov	43

Materiál je vydaný v rámci projektu ESF:

Cvičná firma pre absolventov stredných škôl v Slovenskej republike

Evidenčné číslo projektu: JPD 3 2004/4-045

Kód ITMS: 13120120132

1. ÚVOD

Rozvoj vzdelávania dospelých nadobudol u nás v posledných rokoch nebývalý rozmach. Spoločenská prax si vyžiadala vznik a aplikáciu nových metód, foriem, vznik nových vzdelávacích inštitúcií, stratégií, preberania a aplikovania zahraničných skúseností. Významným dôvodom je aj rastúca dôležitosť vzdelávania dospelých ako špecifického prvku politiky rozvoja hospodárskych a sociálnych oblastí.

Nadácia učňovského školstva a Štátny inštitút odborného vzdelávania a jeho odbor Slovenské centrum cvičných firiem s podporou Nadácie pre podporu občianskych aktivít realizovali od septembra 2002 projekt „Cvičná firma – most medzi teóriou a praxou“. Cieľom projektu bolo umožniť nezamestnaným absolventom stredných, prípadne aj vysokých škôl absolvovať určitú formu praxe v priestoroch cvičnej firmy. Na uvedený projekt priamo nadväzuje projekt ESF Cvičná firma pre absolventov v Slovenskej republike.

Účastníci vzdelávacej aktivity Cvičná firma pre absolventov majú možnosť počas 4-5 týždňov súvislej dennej niekoľkohodinovej prevádzky získať základné vedomosti a nadobúdať zručnosti z celého radu ekonomických, finančných, účtovných, personálnych, mzdových, obchodných a iných činností, ktoré budú potrebovať buď pri výkone povolania u potenciálneho zamestnávateľa alebo pri zakladaní vlastnej firmy a vykonávaní vlastnej podnikateľskej činnosti. Základným zmyslom týchto aktivít je pomôcť nezamestnaným zaradiť sa do pracovného života a získať pracovné návyky, ku strate ktorých nezamestnanosť primárne vedie. Daný projekt zároveň pomáha rozvíjať multidisciplinárne zručnosti, takzvané kľúčové kompetencie, ako je schopnosť pracovať v tíme, schopnosť komunikovať, schopnosť tvorivo riešiť problémy, rozhodovať, robiť závery, kriticky a samostatne myslieť, rozvíjať seba a podnecovať rozvoj iných. V cvičnej firme pre absolventov prebiehajú všetky základné činnosti simulovane, t. j. tak, aby sa čo najviac priblížili hospodárskej praxi. Ide najmä o nákup, predaj, marketingové činnosti, písomný a telefonický hospodársky styk, personalistiku, účtovníctvo, finančné a daňové operácie a i. Všetky činnosti sa uskutočňujú pri využívaní moderných informačných a komunikačných technológií. Posilňujú sa aj cudzojazyčné kompetencie účastníkov.

Didaktika cvičnej firmy je v našich podmienkach mladou vednou disciplínou, ktorá si našla miesto v systéme odborovej didaktiky odborných ekonomických predmetov. Didaktika cvičnej firmy ako hraničná vedná disciplína bola zaradená aj do prípravy učiteľov ekonomických predmetov na katedre pedagogiky Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity, kde v systéme študijných predmetov v študijnom odbore učiteľstvo ekonomických predmetov patrí k atraktívnym vyučovacím predmetom a jej

štúdium prispieva k zvýšeniu kvality vyučovania cvičnej firmy na stredných školách v Slovenskej republike.

Komplexný vzdelávací program Cvičná firma pre absolventov si vyžiadal aplikovať poznatky didaktiky cvičnej firmy na špecifickú vzdelávaciu skupinu účastníkov tohto vzdelávacieho programu – nezamestnaných absolventov. Predložená monografia je pokusom pomôcť učiteľom a lektorom, ktorí sa budú zúčastňovať v danom vzdelávacom programe ako vyučujúci, pri stanovení vzdelávacích cieľov, pri transformácii obsahu vzdelávania, pri tvorbe metodiky a výbere vyučovacích metód, pri výbere vyučovacích prostriedkov a v neposlednom rade i pri hodnotení a certifikácii účastníkov. Dôraz sa kladie najmä na zvláštnosti vyučovacieho procesu v cvičnej firme pre absolventov, ktorými sa výrazne líši od ostatných podobných vzdelávacích aktivít. Ide o postavenie vyučujúceho a účastníkov, požiadaviek, ktoré sa na nich kladú, aj samotnú organizáciu vzdelávacieho procesu.

V metodickej časti cieľom monografie je pomôcť vyučujúcim zorientovať sa v osvedčených postupoch, ktoré využívame pri vyučovacom procese v cvičnej firme vo všeobecnosti. Tieto aplikujeme na špecifickú skupinu nezamestnaných absolventov. Prostredníctvom modulov vzdelávacieho programu ponúkame lektorom príklad, ako rozvrhnúť program obsahovo a časovo. Samostatná časť je venovaná personálnemu tréningu absolventov, nakoľko hlavným cieľom vzdelávacej aktivity je pomôcť nezamestnaným absolventom, prípadne aj ďalším účastníkom nájsť si primerané zamestnanie, resp. samozamestnanie.

Želáme všetkým lektorom, ktorí budú vzdelávať účastníkov v cvičnej firme pre absolventov veľa úspechov, zážitkov a radosti z tejto veľmi prospešnej vzdelávacej aktivity. Zároveň ďakujeme za všetky pripomienky a návrhy, ktoré v budúcnosti pomôžu skvalitniť predloženú publikáciu.

Autorka

1. Didaktika cvičnej firmy pre absolventov

1.1. Charakteristika, vývoj a súčasný stav

Korene didaktiky cvičnej firmy je potrebné hľadať tam, kde myšlienka cvičných firiem vznikla a kde sa etablovala do vzdelávacieho systému. Za kolísku cvičných firiem môžeme považovať rakúske a nemecké školstvo. Na školách sú pre potrebu cvičných firiem vybudované tzv. podnikovohospodárske centrá (BWZ) formou špeciálnych učební, ktoré sú zariadené tak ako reálne firmy. Je to reprezentačný vyučovací priestor s moderným kancelárskym, informačným a komunikačným zariadením, ktorý umožňuje uskutočňovať vyučovanie integrované a orientovať ho na činnosti a riešenie problémov.

Cvičné firmy v Rakúsku pracujú najviac na obchodných školách a obchodných akadémiách. Experimentálne sa overujú aj na rakúskych všeobecnovzdelávacích, technických, učňovských a poľnohospodárskych školách. Zvyšné cvičné firmy pracujú v oblasti **vzdelávania dospelých, najmä na rekvalifikačné ciele**. Zakladateľmi týchto cvičných firiem sú predovšetkým inštitúty na podporu povolání (BFI). Väčšina rakúskych cvičných firiem má partnerskú reálnu firmu. Reálne firmy zabezpečujú pre cvičnú firmu katalógy a cenníky. Podporujú cvičnú firmu finančne, lektorsky a umožňujú kombinovať prácu v cvičnej firme s praxou v reálnej firme. Reálne firmy si často už počas štúdia vyberajú spomedzi žiakov cvičných firiem potenciálnych zamestnancov. Cvičné firmy zabezpečujú pre reálne firmy prieskum trhu a reklamu.

V Nemecku je situácia podstatne iná. Vyše tri štvrtiny cvičných firiem v Nemecku slúži na rekvalifikáciu, ako aj na ďalšie vzdelávanie nezamestnaných mladistvých a dospelých. Zakladateľmi týchto cvičných firiem sú najmä vzdelávacie inštitúcie nemeckých zamestnaneckých odborov (DAG) a Nemeckého odborového zväzu (DGB), centier odborného vzdelávania (pre prvotné vzdelávanie telesne postihnutých mladistvých) a centier pre podporu povolání (pre ťažko zamestnateľné a nezamestnané osoby). Paralelne so vznikom cvičných firiem a s ich postupným zavádzaním do školských vzdelávacích systémov Rakúska a Nemecka sa začala rozvíjať aj teória vyučovania tohto predmetu – didaktika cvičnej firmy. Rakúski a nemeckí didaktici sa významne zaslúžili o rozvoj tejto novej vednej disciplíny a ich práce sú teoretickými a metodologickými východiskami pre ostatné európske štáty, ktoré myšlienka cvičných firiem oslovila, a podľa vzoru rakúskeho a nemeckého školstva zaviedli tento vyučovací predmet do vlastných vzdelávacích sústav.

Pokiaľ ide o didaktiku cvičnej firmy ako prvá v Slovenskej republike sa teóriou vyučovania tohto predmetu zaoberala A. Viskupičová (1997). V práci Ekonomické cvičenia

vo fiktívnej firme analyzuje vyučovací proces v cvičnej firme v rovine praktických metodických odporúčaní pre učiteľov cvičnej firmy. Autorka zareagovala na zmeny v riadení cvičných firiem v SR (vznik Slovenského centra cvičných firiem v r. 1998) v inovovanej publikácii *Cvičné firmy na stredných školách* (1999). Táto publikácia má charakter metodickej príručky pre učiteľa cvičnej firmy a výrazne ovplyvnila zvýšenie kvality výučby tohto predmetu na stredných školách v SR.

Po založení Slovenského centra cvičných firiem vzniklo niekoľko prác zameraných na problematiku cvičných firiem a aplikáciu tejto špecifickej organizačnej formy na vzdelávanie nezamestnaných absolventov. Od autorského kolektívu pod vedením G. Horeckej sú to publikácie **Cvičná firma – most medzi teóriou a praxou (2002)** a **Cvičná firma (2004)**, ktoré slúžia učiteľom a lektorom vyučujúcim v cvičnej firme pre absolventov. Ich pokračovaním sú ďalšie aktuálne publikácie **Minimálne štandardy kvality cvičnej firmy** (M. Baránek, 2006) a **Cvičná firma pre absolventov** (G. Horecká a kol., 2006). Všetky uvedené publikácie sa môžu využívať aj pre vzdelávanie dospelých v rámci ďalších rekvalifikačných kurzov podobného charakteru. Sú zamerané prakticky a slúžia ako metodické príručky.

Cieľom monografie **Didaktika cvičnej firmy pre absolventov** je podať komplexnejší pohľad na vzdelávací proces v cvičnej firme pre absolventov.

Didaktika cvičnej firmy pre absolventov ako vedná subdisciplína patrí medzi pedagogické vedné disciplíny. Svojím charakterom je interdisciplinárnym odborom a má hraničný charakter. Vychádza z pedagogicko-psychologických disciplín – pedagogiky a psychológie. Tu čerpá všeobecný teoretický základ, ktorý sa vzťahuje na každý vzdelávací proces a jeho činitele.

Didaktika cvičnej firmy, ktorá je východiskom pre didaktiku cvičnej firmy pre absolventov čerpá z odborovej didaktiky ekonomických predmetov najmä poznatky o používaných metódach a aplikuje všeobecné pedagogické zákonitosti vzdelávacieho procesu platné pre odbor ekonomických predmetov na výučbu predmetu cvičná firma.

V poslednom období sa výrazne posilňuje vzťah didaktiky cvičnej firmy k psychológii a jej jednotlivým disciplinám, najmä pedagogickej a sociálnej psychológii. Cvičná firma je živé prostredie, kde často vznikajú i konflikty a tu môžeme aplikovať poznatky sociálnej psychológie, ktorá skúma, ako sa človek v konkrétnych podmienkach vyvíja a ako sa správa. Dôležitý je i vzťah k aplikovaným psychologickým disciplinám, ako napríklad psychológia práce, psychológia reklamy, psychológia trhu a pod., ktoré takisto predstavujú pre didaktiku cvičnej firmy významný zdroj poznatkov.

Didaktika cvičnej firmy má veľmi úzky vzťah k ďalším didaktikám, najmä k didaktike účtovníctva, didaktike podnikovej ekonomiky, didaktike administratívy a korešpondencie, didaktike daňovníctva, didaktike aplikovanej informatiky, didaktike personalistiky

a manažmentu a iným. Sprostredkovane, integrujúco aplikuje poznatky týchto príbuzných vedných disciplín, pričom ich rozvíja pre potreby jej špecifických zvláštností.

Didaktika cvičnej firmy pre absolventov nečerpá iba z jedného vedného odboru, ako je to napríklad v didaktike účtovníctva, ktorá čerpá vlastný odborný obsah z účtovníctva ako vedy. Zdrojom jej vlastného odborného obsahu je viacero ekonomických vied. V prvom rade je to podnikové hospodárstvo a účtovníctvo, aplikovaná informatika, hospodárske právo, obchod a marketing, financie, ekonomika a manažment podniku, personálny a finančný manažment, medzinárodné podnikanie, ekonomika a riadenie podnikov, bankovníctvo a poisťovníctvo a iné. Dôležité sú aj vzťahy k ďalším vedám ako napr. sociológii, matematike, štatistike, teórii riadenia a pod.

1.2. Cvičná firma pre absolventov ako špecifická organizačná forma vzdelávania

Súčasná hospodárska prax viac ako v minulosti vyžaduje, aby absolventi škôl boli komplexne pripravení a dokázali integrovane používať vedomosti, zručnosti a návyky získané v jednotlivých vyučovacích predmetoch počas štúdia na škole. Zamestnávatelia požadujú, aby absolventi boli vybavení nielen širokým odborným základom, ale aby disponovali schopnosťami a zručnosťami pracovať s informáciami, rozhodovať sa, riešiť problémy, niesť zodpovednosť, pracovať v tíme, komunikovať. Za dôležité požiadavky považujú zamestnávatelia znalosť cudzích jazykov a ovládanie práce s modernými informačnými a komunikačnými technológiami.

Nezamestnanosť patrí k najväčším sociálno-ekonomickým problémom Slovenskej republiky. Za zvlášť nebezpečný trend v posledných rokoch možno považovať nárast nezamestnanosti absolventov škôl, či už stredných alebo vysokých¹. Na trhu práce zamestnávatelia odmietajú absolventov často z dôvodu absencie praxe. Ide o paradox, ktorý sprevádza celý rad pracovných ponúk, kde zastúpenie pracovných miest s toleranciou kvalifikácie bez praxe, t. j. pozície absolventov je stále minimálne. Kde však získať kvalifikačný parameter, ktorým je prax, ak nie v odbornej praxi? A tak vzniká takmer neriešiteľný problém.

Spoločný projekt Štátneho inštitútu odborného vzdelávania, Nadácie učňovského školstva a Nadácie pre podporu občianskych aktivít, akreditovaný MŠ SR pod názvom Cvičná firma pre absolventov – most medzi teóriou a praxou je pokusom prispieť

---

¹ Podľa údajov Národného úradu práce sa za nezamestnaného absolventa od februára 2002 považuje absolvent po dobu dvoch rokov od skončenia sústavnej prípravy na povolanie, www.nup.sk.

k riešeniu daného problému. Na projekte participovala aj katedra pedagogiky EU prostredníctvom pracoviska Slovenského centra cvičných firiem v metodickej časti projektu a lektorovaním odbornej časti zamestnancami katedry pedagogiky.

Východiskom projektu sú naše skúsenosti z riadenia a koordinácie činností cvičných firiem, ktoré pôsobia na stredných školách v SR ako aj poznatky z rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných v Nemecku, Holandsku a Švédsku. V tejto súvislosti sa žiada zdôrazniť, že aj pôvodná myšlienka cvičných firiem má pôvod v Nemecku práve v oblasti hľadania riešení pre nezamestnaných a prvé cvičné firmy vo svete boli nemecké cvičné firmy pre nezamestnaných.

Pre potrebu realizácie projektu bola v Bratislave v priestoroch bývalej materskej školy vybudovaná z prostriedkov participujúcich nadácií špecializovaná učebňa cvičnej firmy. Učebňa, resp. cvičné pracovisko je zariadené kancelárskym nábytkom a vybavené prostriedkami modernej výpočtovej a komunikačnej techniky. Interiér a jeho organizačné usporiadanie je prispôsobené prevádzke cvičnej firmy tak, aby čo najviac simulovalo reálnu prax. Základnému cieľu – t. j. pomôcť účastníkom projektu orientovať sa v prostredí, ktoré simuluje reálnu firmu, je prispôsobený aj program kurzu. Kurz prebieha v rozpätí 5 týždňov, pričom adeпти sú zapojení do práce denne 6 hodín. Účastníci kurzu – nezamestnaní absolventi si môžu otestovať, aký typ pracovného zaradenia im najlepšie vyhovuje. Do jednotlivých oddelení cvičnej firmy, ktoré sú identické s oddeleniami väčšiny reálnych firiem (napr. obchodné oddelenie, oddelenie marketingu, ekonomické oddelenie, personálne oddelenie a i.) sú zaraďovaní na základe cvičného konkurzu, pričom si môžu vyskúšať, resp. nacvičiť komunikačné techniky pre reálnu situáciu pri uchádzaní sa o pracovné miesto. Lektori, ktorí vedú tento konkurz, často pomôžu odhaliť isté bariéry na strane absolventa, ktoré mu bránia presadiť sa a môžu ho usmerniť v smere vyššej úspešnosti. Účastníci kurzu si precvičia práce v jednotlivých oddeleniach cvičnej firmy na rôznych postoch. Koncepcia umožňuje aj rotáciu pracovných miest. Pri prácach sa kladie dôraz na simuláciu reálnej praxe, najmä pokiaľ ide o používanie originálnych tlačív, formulárov, postupov, obchodných, finančných i účtovných operácií, styk s poisťovňami, daňovým úradom, ako i základov tuzemského a medzinárodného platobného styku. Tu sa pre potreby simulácie tak ako u cvičných firiem na stredných školách využívajú služby cvičných úradov Slovenského centra cvičných firiem (cvičný odbor živnostenského podnikania, cvičný registrový súd, cvičná zdravotná a sociálna poisťovňa, cvičný daňový úrad, cvičná banka a i.).

Účastníci kurzu pracujú v tíme, sú motivovaní prácou v prostredí tuzemského i zahraničného trhu cvičných firiem. Pracujú s modernými informačnými technológiami, dôraz sa kladie i na cudzojazyčnú komunikáciu. Prostredníctvom internetu sa môžu počas pracovného času spojiť s ľubovoľnou cvičnou firmou v SR i v zahraničí, komunikovať s ňou,

vyžiadať si informácie, príp. uskutočniť obchodnú operáciu. Po skončení pracovného týždňa je zaradený tzv. kontrolný deň, kedy jednotliví zamestnanci cvičnej firmy z radov účastníkov kurzu informujú lektorov o prácach, ktoré vykonali, odozve na cvičnom trhu a o splnení, príp. nesplnení úloh. Kurz sa končí absolventskou skúškou a záverečným výstupom absolventa pred odbornou komisiou. O úspešnom absolvovaní kurzu obdržia absolventi certifikát.

Doterajšie skúsenosti zo zavedenia projektu Cvičná firma pre absolventov, i keď za relatívne krátke časové obdobie, potvrdzujú, že najväčším prínosom daného projektu je možnosť vypestovať u nezamestnaných absolventov isté pracovné návyky. Pri dlhodobej nezamestnanosti je práve strata pracovných návykov najväčším nebezpečenstvom. Uvedomujeme si, že strata životnej perspektívy môže viesť i k drogovej závislosti, ba až ku kriminalite mladých ľudí. Projekt je i príspevkom k posilneniu sebadôvery, zdravého sebadomia a pracovného optimizmu nezamestnaných mladých ľudí. To sú vlastnosti, ktoré práve nezamestnaným mladým ľuďom často chýbajú.

Cvičná firma pre absolventov je špecifická organizačná forma vzdelávania, pre ktorú je charakteristický celý rad zvláštností, pokiaľ ide o obsah vzdelávania, vyučovacie miesto, vyučovaciu jednotku, aplikáciu vyučovacích metód, požiadavky kladené na učiteľa (lektora), zvláštnosti práce účastníkov i samotnú problematiku hodnotenia a certifikácie účastníkov.

V cvičnej firme pre absolventov nie sú simulované všetky ekonomické systémy a procesy. V centre pozornosti sú pracovné úlohy typické pre odbornú oblasť, napr. pracovné postupy z oblasti obchodnej korešpondencie, interného obehu dokladov a dokumentácie. Pôvodné podnikovo-hospodárske procesy a toky tovarov sú fiktívne, to znamená iba symbolicky zastúpené. Práca v cvičnej firme pre absolventov sa odlišuje od práce v skutočnom podniku, a to podľa toho, či sa tovar skutočne produkuje, alebo sa s ním obchoduje, alebo či sa služba naozaj poskytuje. Tie existujú iba fiktívne v dokladoch. Pritom je snaha o čo možno najvernejšie napodobňovanie skutočného podniku tak, aby aj pracovné miesta v cvičnej firme zodpovedali organizačne, technicky a opticky skutočným pracovným miestam v podniku. Takto sa má zabezpečiť, aby sa v cvičnej firme boli vykonávali činnosti, ktoré sa musia zvyčajne vybavovať aj v kancelárii, napríklad spracovanie obchodných operácií, ako je nákup a predaj tovaru, zaúčtovanie účtovných prípadov, úhrada záväzkov a i.

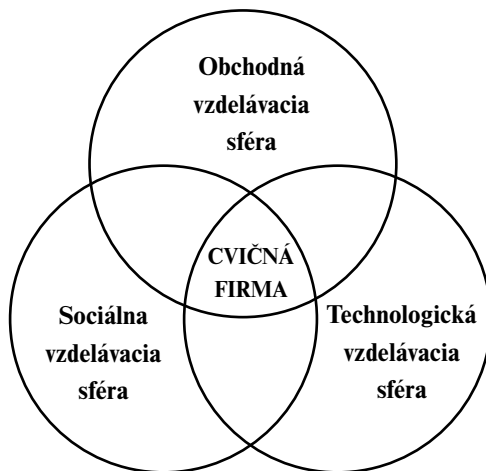
V cvičnej firme sa neprevyšuje iba obchodná činnosť. Zamestnanci cvičnej firmy môžu získavať poznatky aj o vzájomných súvislostiach medzi podnikovými čiastkovými funkciami, prijímať rozhodnutia a sledovať ich dôsledky. Cvičná firma sa ďalej vyznačuje skutočnými (nie simulovanými) vonkajšími vzťahmi. Na jednej strane každá cvičná firma udržiava obchodné vzťahy s inými cvičnými firmami v tuzemsku a zahraničí, ktoré

pre ňu predstavujú simulované podnikateľské prostredie. To sa často označuje ako trh cvičných firiem. Na druhej strane cvičná firma pre absolventov je v spojení s národnou centrálou cvičných firiem (Slovenským centrom cvičných firiem), ktorá koordinuje prácu spoločenstva cvičných firiem, ponúka rôzne servisné služby a predovšetkým preberá centrálné funkcie cvičného odboru živnostenského podnikania a obchodného registra, cvičnej banky, cvičnej sociálnej a zdravotnej poisťovne, ako aj cvičného daňového úradu.

Cvičná firma pre absolventov ako simulácia vo vyučovacom procese predstavuje taký dynamický model ekonomickej praxe, v ktorom môžu účastníci spoznať súvislosti, ale aj jednotlivé skutkové podstaty a môžu využiť to, čo sa už naučili počas štúdia na strednej, prípadne vysokej škole. Cvičná firma pre absolventov jednoznačne integruje tieto poznatky. Na základe systematického precvičovania a nadobúdania zručností a návykov pri vykonávaní podnikových operácií účastníci získavajú poznatky a informácie, s ktorými sa ešte nestretli. Nejde teda o sprostredkovanie izolovaných poznatkov, ale o konkrétnu aplikáciu poznatkov z iných vyučovacích predmetov. Vzdelávacia aktivita cvičná firma pre absolventov nahrádza čiastočne odbornú podnikovú prax.

Didaktický potenciál tejto vzdelávacej aktivity je potrebné vidieť v tom, že účastníci riešia v prostredí cvičnej firmy pre absolventov odborné otázky týkajúce sa podniku, objavujú problémy a učia sa ich riešiť v komplexnom priestore, čo by sa nedalo dosiahnuť prostredníctvom tradičného vyučovania. Vzdelávacia aktivita cvičná firma pre absolventov je v súlade s potrebou rozvoja tzv. multidisciplinárnych zručností.

V cvičnej firme pre absolventov sa vzdelávacie ciele dosahujú v špecializovaných oblastiach, ktoré vo všeobecnosti zodpovedajú väčšine pracovných situácií. Cvičná firma takto integruje tri oblasti vzdelávania: **obchodnú (ekonomickú) vzdelávaciu sféru, technologickú vzdelávaciu sféru a sociálnu vzdelávaciu sféru.**

Obchodná (ekonomická) vzdelávacia sféra

Ide o precvičovanie poznatkov a nadobudnutie zručností z týchto vybraných činností: tovaroznalectvo, nákup a predaj tovarov, kalkulácie, fakturácia, tuzemský a medzinárodný platobný styk, účtovníctvo, personalistika a mzdová agenda, marketing, propagácia a starostlivosť o zákazníkov, styk s poisťovňami, daňovým úradom, cudzojazyčná korešpondencia a komunikácia a i.

Technologická vzdelávacia sféra

Na túto sféru vzdelávania sa v cvičnej firme kladie veľký dôraz. Ide o rozvoj zručností z oblasti využívania moderných kancelárskych technológií a informačných systémov (práca s telefónom, faxom, modemom, PC, internetom, kopírovacím strojom, skenerom, grafickými programami, príp. i ďalšími aplikačnými programami či technickým príslušenstvom).

Sociálna vzdelávacia sféra

Sociálna vzdelávacia sféra je oblasťou, kde sa úplne prejavia prednosti cvičnej firmy vo vzťahu k iným koncepciám. Ide o rozvoj postojov, záujmov, motivácie, hodnotového systému, komunikácie, prosociálneho správania, spolupráce, rešpektu, tolerancie, zodpovednosti a spoľahlivosti, schopnosti pracovať v tíme a v tíme riešiť problémy a v nemalej miere aj o rozvoj podnikavosti a podnikateľského nadšenia. Z tohto pohľadu práca v cvičnej firme sprostredkúva celoživotné vzdelávanie.

1.3. Výstupné všeobecné a špecifické ciele vzdelávacej aktivity cvičná firma pre absolventov

Cieľ sa vo všeobecnosti považuje za určujúci prvok každého vzdelávacieho procesu, ktorý podmieňuje a zároveň formuje jeho obsah, vyučovacie metódy a vyučovacie prostriedky. Prostredníctvom vzdelávacieho cieľa zabezpečujeme, aby do vzdelávacieho procesu prenikala predstava o charakteristikách osobnosti učiaceho sa, ktoré očakáva daná spoločnosť, v našom prípade hospodárska prax.

Prostredníctvom práce v cvičnej firme pre absolventov sa má účastníkom sprostredkovať:

- ✓ kompetencia konať,
- ✓ kompetencia rozhodovať,
- pri zohľadnení

- odbornej kompetencie – práca s modernými kancelárskymi, informačnými a komunikačnými technológiami a konanie v ekonomických situáciách,
- sociálnej kompetencie – práca v tíme, schopnosť kooperácie a komunikácie,
- metodologickej kompetencie – vedomosti o procesoch a stratégiách riešenia problémov.

Výstupné všeobecné ciele

- zvýšenie samostatnosti v práci účastníkov,
- rozvoj schopnosti komunikácie, spolupráce, tímovosti, kreativity, podnikateľského myslenia, zodpovednosti za vlastnú prácu a prezentácie výsledkov vlastnej práce,
- rozvoj jazykových vedomostí prostredníctvom komunikácie na medzinárodnom cvičnom trhu (elektronický obchod, elektronická pošta),
- rozvoj schopností racionálne sa učiť, logicky myslieť, vzdelávať sa po celý život a orientovať sa v množstve informácií, vedieť ich vyhľadávať, triediť a pohotovo reagovať.

Výstupné špecifické ciele

- upevniť, precvičiť, spojiť s praxou základné teoretické poznatky získané počas absolvovaného štúdia na strednej, prípadne vysokej škole a aktualizovať, rozšíriť a rozvinúť ich v nových špecifických podmienkach cvičnej firmy pre absolventov,
- simulácia obchodných, administratívnych, personálnych, účtovných, marketingových a iných ekonomických operácií, s ktorými sa účastníci budú stretávať v reálnej praxi, ich nácvik, precvičovanie a spätná väzba.

1.4. Charakteristika cieľovej skupiny a požadované vstupné vzdelanie

Cieľovou skupinou sú nezamestnaní absolventi vekovej kategórie 18-26 rokov, rekvalifikanti, mamičky po materskej dovolenke, dlhodobo nezamestnaní, prípadne aj iní záujemcovia, ktorí si chcú vyskúšať založenie, vedenie a prácu v cvičnej firme a chcú sa rekvalifikovať na novú pracovnú pozíciu v reálnej firme malého alebo stredného typu, prípadne si založiť vlastnú firmu. Požadované vstupné vzdelanie je stredoškolské ukončené maturitou.

V rámci už uskutočnených kurzov sme sa stretávali aj so skupinou nezamestnaných absolventov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním, ktorí si nemohli nájsť zamestnanie v odbore, ktorí vyštudovali a hľadali nové možnosti rekvalifikácie. Samostatnú sku-

pinu tvorili nezamestnaní taktiež s vysokoškolským vzdelaním, ktorí neboli absolventi, ale stali sa nezamestnanými po niekoľkoročnej praxi z dôvodu zrušenia organizácie, reorganizácie a pod., pričom sa taktiež nedokázali uplatniť vo svojom odbore.

Analýza štruktúry nezamestnaných absolventov podľa typov škôl, ktoré absolvovali v kurzoch, ktoré už prebehli, poukazuje na prevahu absolventov obchodných akadémií (29%), gymnázií (19%) a stredných odborných učilišť (29%). Absolventi vysokých škôl boli zastúpení v menšej miere (9%). Z hľadiska vekovej štruktúry išlo väčšinou o nezamestnaných absolventov vo veku 19–24 rokov.

1.5. Profil absolventa vzdelávacej aktivity cvičná firma pre absolventov a možnosti jeho uplatnenia na trhu práce

Absolvent vzdelávacej aktivity cvičná firma pre absolventov získa základný prehľad o možnostiach podnikania v podmienkach Slovenskej republiky a o aktuálnej legislatíve, ktorá súvisí so zakladaním, vedením a prevádzkovaním podniku malého a stredného typu. Zároveň sa oboznámi s náplňou práce jednotlivých oddelení firmy, v ktorej bude počas rekvalifikačného kurzu pracovať. Získa vedomosti a nadobudne základné zručnosti z práce v oddelení cvičnej firmy – vo svojej pracovnej pozícii, pričom si uvedomí vzťahy medzi jednotlivými oddeleniami a ich participáciu na výsledku celého tímu firmy. V cvičnej firme pre absolventov bude riešiť individuálne i kolektívne (tímové) pracovné úlohy. Všetky práce bude vykonávať s podporou výpočtovej a kancelárskej techniky, takže získa aj nové zručnosti s modernými informačnými a komunikačnými technológiami. Zároveň nadobudne základné zručnosti z obchodnej a marketingovej oblasti. V cvičnej firme pre absolventov získa príležitosť precvičiť si svoje jazykové schopnosti, ktoré môže rozšíriť o nové vedomosti. Významnou oblasťou je možnosť získať daňové, účtovnícke a poisťné minimum, ktorého ovládanie sa orientuje na praktickú stránku povinností firmy voči príslušným štátnym úradom.

Z hľadiska uplatnenia sa na trhu práce daná vzdelávacia aktivita je aj možnosťou vyskúšať si prácu v úplne novej pracovnej pozícii, o ktorú sa absolvent môže neskôr na trhu práce uchádzať. V priestore cvičnej firmy pre absolventov mnohí absolventi získajú príležitosť overiť si svoje predpoklady pre výkon novej pracovnej profesie, o ktorú sa zatiaľ neuchádzali. Pôjde o posty asistentov, zamestnancov v oddeleniach marketingu, reklamy, nákupu, predaja, všeobecnej, mzdovej účtarne, personalistiky. Iná možnosť je uplatniť sa na trhu formou samozamestnania, t. j. založiť si vlastnú firmu. Aj pre túto formu uplatnenia je vzdelávacia aktivita cvičná firma pre absolventov výborným štartom. Nezamestnaný absolvent prichádza do kurzu s rôznou úrovňou vedomostí, zruč-

ností a návykov, často izolovaných, väčšinou teoretických alebo neúplných. V prostredí cvičnej firmy získa komplexný prehľad, uvedomí si rôzne súvislosti, procesy vo firme, obeh informácií, dokladov a iných písomností.

1.6. Zvláštnosti vzdelávacieho procesu v cvičnej firme pre absolventov

Práca v cvičnej firme pre absolventov je z hľadiska teórie vyučovania koncepciou, ktorá má špecifický obsah, metódy a aj špecifické postavenie učiteľa / lektora a spôsob hodnotenia účastníkov. V porovnaní s inými koncepciami vzdelávania sa práca v cvičnej firme pre absolventov najvýraznejšie odlišuje postavením vyučujúceho. Lektor v cvičnej firme pre absolventov sa stáva poradcom, asistentom, trénerom, moderátorom. Neriadi cvičnú firmu a nesmie byť v pozícii „klasického“ (tradičného) vyučujúceho, ako je to na iných vzdelávacích aktivitách. Účastníkom, ktorí sa počas vzdelávacej aktivity stávajú „zamestnancami“ cvičnej firmy, musí ponechať veľký priestor na rozhodovanie a konanie. Ukazuje sa, že ak lektor chce v cvičnej firme pre absolventov reagovať pri vzdelávaní účastníkov na požiadavky praxe, mal by byť podnikovým poradcom, psychológom, daňovým poradcom a komunikačným expertom. Táto úloha poradcu-asistenta však zároveň kladie vysoké požiadavky na predpoklady lektora na túto prácu. Popri vedomostiach a zručnostiach z podnikovej ekonomiky, účtovníctva, informatiky a výpočtovej techniky, administratívy a korešpondencie, práva, medzinárodného obchodu, marketingu, bankovníctva, hospodárskych výpočtov a štatistiky, daňovníctva vyžadujú sa od neho praktické skúsenosti z hospodárskej praxe a určitá znalosť cudzieho jazyka. Nemenej dôležité sú sociálne spôsobilosti učiteľa cvičnej firmy, ako je zmysel pre tímovú prácu, oddanosť spoločnému cieľu, zvládnutie medziľudskej komunikácie s dôrazom na senzibilitu pre medziľudské vzťahy a pre riešenie prípadných konfliktov, schopnosť improvizácie, odvaha a ochota používať nové metódy a postupy.

Uvedený výpočet požiadaviek, ktorý nie je úplný, je veľmi náročné splniť. Pre lektovanie vzdelávacej aktivity cvičná firma pre absolventov je vhodné zapojiť do vzdelávacieho procesu niekoľko lektorov-špecialistov. Zároveň je nutné, aby pracovali v pedagogickom tíme a aby koordinovali svoju činnosť a pedagogické postupy v súlade s koncepciou a modulmi obsahu vzdelávania.

Vzdelávanie v cvičnej firme pre absolventov by malo byť problémovo orientované a zároveň zamerané na skúsenosti, záujmy a poznatky účastníkov. Obsah by sa mal overovať v smere jeho významu pre účastníkov ako budúcich zamestnancov alebo podnikateľov. Je dôležité, aby sa účastníkom transparentne predkladali možnosti použitia

naučeného prostredníctvom aplikačne orientovaných problémových úloh, ktoré podľa možnosti zodpovedajú reálnej praxi. Účastníci by mali riešiť komplexné problémové úlohy.

Vzdelávacia aktivita cvičná firma pre absolventov je v súlade s koncepciou kľúčových kvalifikácií, ktorá vychádza z myšlienky, aby účastník po absolvovaní kurzu bol vybavený univerzálnym kľúčom, ktorým by v súčasnosti a budúcnosti otvoril čo možno najviac dverí na trhu práce, a aby bol schopný samostatne riešiť odborné, spoločenské, ale aj individuálne problémy. Kľúčové kvalifikácie sa nenadobúdajú samy od seba, ale môžu sa získať využívaním abstraktných vyučovacích metód. Významnými sa stanú až nadobudnutím, prípadne aplikáciou odborných kvalifikácií. Cvičná firma pre absolventov ako moderná organizačná forma vzdelávania je na takúto aplikáciu vhodným priestorom.

1.6.1. Didaktické zásady

V cvičnej firme pre absolventov nachádzame priestor na aplikáciu všetkých didaktických zásad. Opierame sa pritom o poznatky odborovej didaktiky ekonomických predmetov a jej vymedzenie didaktických zásad.

V prvom rade je to didaktická **zásada aktivity a uvedomelosti**. Bez aktivity a uvedomenia si zmyslu a cieľa danej vzdelávacej aktivity sa nedá kvalitne prevádzkovať cvičná firma pre absolventov. Účastníci pracujú samostatne a ich aktivita a uvedomelosť sú priamo úmerné kvalite výstupov ich cvičnej firmy.

Zásada cieľavedomosti a výchovy v cvičnej firme pre absolventov vyjadruje nevyhnutnosť zabezpečiť vo vyučovacom procese najvhodnejšie podmienky nielen na osvojenie si požadovaných vedomostí, zručností a návykov, ale aj podmienky na rozvoj správnych morálnych postojov, mravných, estetických, etických, citových a iných stránok osobnosti účastníkov.

V cvičnej firme pre absolventov pracujeme s originálnymi dokladmi z praxe, využívame rôzne médiá a informačné technológie. Takýmto spôsobom zabezpečujeme aplikáciu **zásady názornosti a spojenia teórie s praxou**. Cvičná firma pre absolventov už svojou podstatou zabezpečuje konfrontáciu teórie a praxe a vedie k nadobúdaniu praktických zručností účastníkov, ktoré zodpovedajú požiadavkám reálnej praxe.

Cvičná firma pre absolventov musí operatívne reagovať na aktuálne zmeny v hospodárskej praxi, najmä v legislative. Ide o dodržiavanie zásady **vedeckosti**. Cvičná firma je zároveň aj určitou abstrakciou, modelom podnikateľskej jednotky, ktorá však nemôže vzhľadom na časovú, priestorovú, personálnu i technickú obmedzenosť úplne kopírovať

prevádzkový režim reálnej firmy. Pri práci v cvičnej firme je preto potrebné dbať na **zásadu primeranosti**, ktorá sa prejavuje v zjednodušení, prípadne eliminácii niektorých činností.

Dodržiavanie **zásady kolektívnosti vo vyučovaní a rešpektovania individuálnych osobitostí účastníkov** chápeme v cvičnej firme pre absolventov na jednej strane ako kooperáciu činnosti účastníkov pri práci v tíme cvičnej firmy a na druhej strane ako výrazný individuálny prístup k účastníkom, napríklad už pri ich zaraďovaní do oddelení cvičnej firmy, kde sa zohľadňuje nielen ich záujem o danú prácu, ale aj ich osobnostné a vedomostné predpoklady.

1.6.2. Vyučovacie metódy

Každý vzdelávací proces je organizačným útvarom, limitovaným v čase a priestore, v ktorom sú jednotlivé vyučovacie metódy zámerne zosúladené.

Výber vyučovacej metódy závisí od viacerých faktorov:

- od obsahu a druhu učiva,
- od vzdelanostnej a vekovej úrovne učiacich sa,
- od organizačnej formy vyučovania – t. j. od organizačných podmienok,
- od didaktickej spôsobilosti učiteľa / lektora a jeho skúseností,
- od pomôcok a didaktickej techniky – t. j. od materiálnych podmienok.

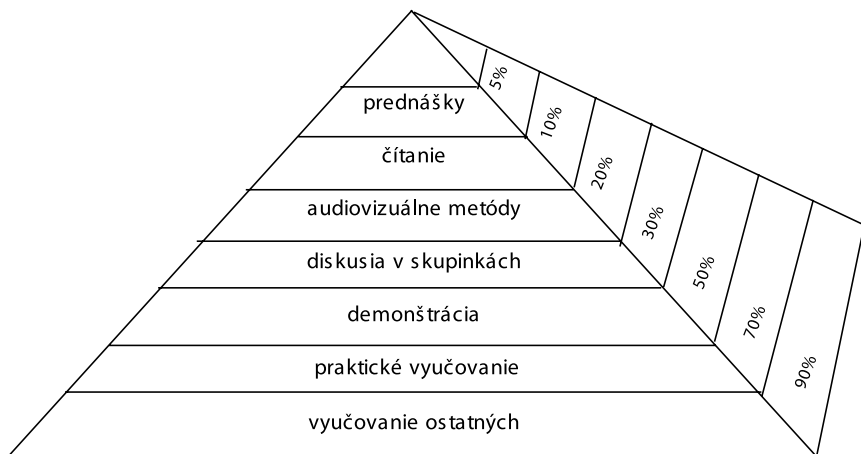
Učiteľ / lektor má v súčasnosti veľké možnosti výberu vyučovacích metód. Spoločným znakom súčasných inovačných didaktických teórií a koncepcií je kladenie dôrazu na aktívnu spoluúčasť žiakov, na výchovu žiakov k aktivite. „Zo záverov výskumov vyplýva, že neexistujú „dobré a „zlé“ vyučovacie metódy. Každá metóda má svoje klady a zápory pôsobenia. V praxi je nutné rešpektovať zásadu, že vyučovacie metódy treba vyberať podľa toho, ako vyhovujú výchovným a vzdelávacím cieľom, obsahu vyučovania, charakteru vyučovacieho procesu, podmienkam vyučovania a najmä konkrétnym žiakom.“²

Pri výučbe ekonomických predmetov rastie popularita takých vyučovacích metód, ktoré sú založené na riešení problému alebo prípadu a ktoré vyžadujú samostatnú prácu žiakov. Na základe všeobecne uznávaných psychologických štúdií J. Freedmana možno tvrdiť, že priemerný človek si zapamätá približne 10 % z toho, čo prečíta; 20 % z toho, čo počuje; 30 % z toho, čo vidí v podobe obrazu; 50 % z toho, čo vidí a súčasne počuje; 70 % z toho, čo vidí, počuje a aktívne vykonáva a až 90 % z toho, k čomu dospel sám, na základe vlastných skúseností vykonávaním činností.

---

² Kompoltová, S.: Pedagogika, Bratislava, Ekonóm 1998, s. 10.

V tejto súvislosti možno uviesť aj známu pyramídu učenia podľa S. Shapira.³

V cvičnej firme budú dominovať práve tie vyučovacie metódy, ktorým sú v pyramíde priradené najvyššie percentá efektívnosti učenia, t. j. diskusia v skupinkách (time), demonštrácia, praktické vyučovanie i vyučovanie ostatných.

Aby sa učiteľ / lektor cvičnej firmy pre absolventov mohol kvalifikovane rozhodnúť, ktorú aktivizujúcu vyučovaciu metódu si vyberie, musí poznať:

- aké vyučovacie metódy má k dispozícii,
- aké sú výhody a nevýhody týchto metód,
- na aký účel mu každá z nich môže slúžiť,
- ako ich aplikovať v praxi.

Cvičná firma je špecifickou formou činnostne orientovaného vyučovania, ktoré vykazuje zároveň prvky problémovo-skupinového aj integrovaného vyučovania. V cvičnej firme sú všetky úrovne operácií simulované na vzdelávacie účely.

Ako základná vyučovacia metóda sa tu využíva **simulačná metóda**, ktorá umožňuje účastníkom vyskúšať si činnosti počas programu, umožňuje im robiť chyby a poučiť sa z nich a zároveň vyžaduje od nich v simulovaných situáciách rovnaký stupeň serióznosti, motivácie a koncentrácie ako v reálnej praxi. Pridanou výhodou tejto vyučovacej

³ Kalhous, Z.: Výukové metody. In: Kalhous, Z., Obst, O.: Školní didaktika, Praha, Portál 2002, s. 308.

metódy je skutočnosť, že simulovaná situácia sa môže modifikovať tak, aby vyhovovala individuálnym potrebám účastníkov.

Široké uplatnenie v cvičnej firme nachádzajú všetky **dialogické metódy**. Schopnosť viesť dialóg a vyhýbať sa konfliktom je predpokladom na prežitie jednotlivca v stále sa meniacom prostredí. Cvičná firma pracuje na predpoklade rozvoja osobnosti každého jej zamestnanca-účastníka. Každý má právo spolu determinácie a berú ho vážne. Dialóg sa tu praktizuje na všetkých úrovniach a vo všetkých oddeleniach. Účastníci vnímajú seba ako členov tímu s vysokým stupňom znášanlivosti. Prípadné konflikty sú tu dokonca akceptované ako nevyhnutný výsledok spolupráce pri dosahovaní rovnakého cieľa. Preto v cvičnej firme ani nepotláčame emócie. Emocionálne odvážni účastníci sú často tí, ktorí dávajú veci v cvičnej firme do pohybu. Treba ich iba riadiť tak, aby podnecovali spoluprácu a tímovosť.

Špecifickou formou diskusnej metódy v cvičnej firme sú **operatívne porady**, resp. tzv. **kontrolný deň v cvičnej firme**. Vedúci oddelení informujú riaditeľa cvičnej firmy a lektora o splnení úloh a vzájomne sa radia o ďalších plánoch na budúce obdobie. Riaditeľ cvičnej firmy vedie operatívnu radu, prijíma informácie a prideliť nové úlohy. Učiteľ / lektor je v pozadí ako poradca. Do operatívnej rady zasahuje minimálne, prípadne v smere navigácie a koordinácie činností v cvičnej firme.

Počas každej vzdelávacej jednotky v cvičnej firme pre absolventov sa využívajú **motivačné metódy**, napríklad vstupné, ako sú motivačný rozhovor, motivačné rozprávanie i motivačná demonštrácia. Význam majú aj priebežné motivačné metódy, ako je uvádzanie príkladov z praxe, a najmä podnecovanie účastníkov výzvou a pochvalou. Najväčším motivačným prvkom v cvičnej firme je pocit prispievania k úspechu. Môžu ho tu zažiť účastníci i učiteľ. Účastníci pracujú bez obáv a so zvedavosťou iba v takom prostredí, kde si je každý vedomý, že iba racionálne a otvorené riešenie problémov s primeranou dávkou sebakritiky a vzájomného rešpektu vedie k úspešnej tímovej práci. Na chyby sa v cvičnej firme pozerá ako na šancu učiť sa a nie ako na neúspech jednotlivca.

V cvičnej firme možno využiť aj **metódu brainstormingu** ako spontánnej diskusie pri hľadaní nových nápadov, napr. pri zakladaní cvičnej firmy a diskusii o predmete podnikania cvičnej firmy, o logu cvičnej firmy, o reklamnom slogane pri príprave na veľtrh a pod. Brainstorming je základnou metódou marketingových prác v cvičnej firme a pri naša veľa originálnych nápadov, ktoré účastníci využívajú v prezentačných technikách.

O cvičnej firme môžeme jednoznačne tvrdiť, že je vhodným miestom na aplikáciu celého radu metód **názornej demonštrácie**, najmä **praktických metód**.

Ide najmä o nácvik zručností pri uskutočňovaní administratívnych, obchodných a evidenčných operácií, grafických a ilustračných prác, prác s výpočtovou, kancelárskou a telekomunikačnou technikou, prác s modernými informačnými technológiami, eko-

nomickým softvérom a pod. Samostatná práca účastníkov pri obstarávaní informácií (napr. prostredníctvom internetu), pri štúdiu odbornej literatúry i pri kontrolnej činnosti sa permanentne kombinuje s prácou v tíme pri riešení komplexných úloh a precvičovaní komunikačných a kooperačných techník.

Ekonomické hry aj v cvičnej firme patria k atraktívnym vyučovacím metódam. Môžu mať formu tréningových a situačných hier. Sú orientované na nácvik schopnosti vedieť rozhodovať. Umožňujú znázornenie a nácvik v dynamických, navzájom prepojených systémoch s rôznymi premennými a v odlišných situáciách. Účastníci začlenení do pracovnej skupiny prežívajú dôsledky svojich rozhodnutí, musia znášať chybné rozhodnutia a podľa možnosti ich meniť nápadmi, ktoré pokladajú za správne.⁴

Podľa M. Rotporta⁵ možno prácu v cvičnej firme označiť aj ako formu **inscenačnej metódy**. Jednotliví účastníci vykonávajú v cvičnej firme určité funkcie, konfrontujú sa s praktickými situáciami, ktoré samostatne zvládajú. Pritom je dôležité, že sú celkom identifikovaní s rolou-postom, ktorý v cvičnej firme zastávajú. Modifikácia inscenačnej metódy sa takto uplatňuje pri hraní rolí v jednotlivých oddeleniach cvičnej firmy (rola riaditeľa, rola vedúceho učtárne, rola vedúceho obchodného oddelenia a pod.).

V poslednom období si v cvičnej firme našla širšie uplatnenie aj **projektová metóda**, ktorá je obľúbenou aktivizujúcou vyučovacou metódou. V cvičnej firme pre absolventov vzhľadom na časovú obmedzenosť nemá veľký priestor, ale možno ju využiť napríklad na vypracovanie projektu novej prezentácie tovaru.

Práca pomocou počítačov je dominantnou prácou v cvičnej firme pre absolventov. Z hľadiska klasifikácie vyučovacích metód možno hovoriť o aplikácii **multimediálnej metódy**.

Pokiaľ vychádzame z procesuálneho aspektu, treba upozorniť v prípade cvičnej firmy pre absolventov aj na špecifický charakter **metód preverovania a hodnotenia**.

1.6.3. Vyučovacie prostriedky

Simulácia hospodárskej praxe sa nemôže v cvičnej firme pre absolventov odohrávať iba v rovine obsahovej, didaktickej a pedagogickej. Cvičná firma pre absolventov je

---

⁴ Orbánová, D.: Uplatnenie aktivizujúcich vyučovacích metód v príprave budúcich učiteľov. In: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie: Uplatňovanie aktivizujúcich metód a foriem vyučovania vo vysokoškolskom vzdelávaní. Nitra, SPÚ 2001, s. 266.

⁵ Rotport, M.: Übungsfirmen in der Tschechischen Republik. In: Entwicklung der Wirtschaftspädagogik in den osteuropäischen Ländern IV. Berlin, Humboldt- Universität 1996, s. 185.

moderné vzdelávacie miesto, kde vyučovacie prostriedky zohrávajú významnú rolu a ovplyvňujú kvalitu vzdelávacieho procesu i výstupov vzdelávania.

Už pri rozhodovaní sa o participácii na projekte cvičná firma pre absolventov je potrebné splniť určité technické predpoklady. Skúsenosti z projektu v Slovenskom centre cvičných firiem dokazujú, že bez splnenia týchto predpokladov nemožno zabezpečiť prácu v cvičnej firme tak, aby sa splnili očakávané vzdelávacie ciele. Zabezpečenie odbornej učebne s príslušným základným vybavením je nevyhnutnou podmienkou, aby vzdelávací proces v cvičnej firme pre absolventov prebiehal v podmienkach, ktoré kopírujú realitu hospodárskej praxe a prispievajú k rozvoju záujmu účastníkov o prácu vo firme, resp. o podnikanie.

Pri zabezpečení materiálno-technického vybavenia pracoviska cvičnej firmy je nutné zohľadniť priestorové možnosti školy a aktuálny vývoj v oblasti informačnej, kancelárskej a telekomunikačnej techniky. Odborné učebne cvičnej firmy musia priestorovo spĺňať požiadavky bezpečnosti práce, umožňovať optimálnu organizáciu pracovných miest a vyučovacieho procesu. Pri usporiadaní priestoru odbornej učebne cvičnej firmy je nevyhnutné, aby rozmiestnenie zariadení, pracovných stolov a miest, inštalácia elektrických zariadení zodpovedali všetkým požiadavkám bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a hygieny práce. Treba nutné zabezpečiť aj likvidáciu odpadu vyprodukovaného v učebných priestoroch.

Pri navrhovaní interiéru učebných priestorov cvičnej firmy základným kritériom je počet zamestnancov v cvičnej firme, charakter ich činnosti, počet a variabilita výpočtovej, kancelárskej a telekomunikačnej techniky, počet pracovných pomôcok, počet výrobkov cvičnej firmy a požiadavky na archiváciu dokumentácie cvičnej firmy.

Učebné priestory cvičnej firmy by mali spĺňať tieto kritériá:

1. zabezpečiť bezbariérový prístup do učebných priestorov, ak si to aktuálna situácia vyžaduje alebo ak Ozriaďovateľ chce umožniť bezproblémový prístup imobilným účastníkom,
2. zabezpečiť uzamykanie učebných priestorov s určením zodpovedných osôb,
3. zabezpečiť priame osvetlenie učebných priestorov s možnosťou ich zatienenia,
4. zabezpečiť umelé osvetlenie a priame vetranie učebných priestorov,
5. zabezpečiť posúdenie kapacity elektrickej energie v učebných priestoroch a prispôbiť ju potrebám inštalovaných elektrických zariadení pri dodržaní príslušných bezpečnostných predpisov,
6. zabezpečiť likvidáciu odpadu vyprodukovaného v učebných priestoroch,
7. posúdiť existujúce hygienické zariadenia pre zamestnancov a návštevníkov priestorov cvičnej firmy, prípadne navrhnúť a zabezpečiť nové vhodnejšie riešenie,

8. dispozične zabezpečiť možnosť akustického a prevádzkového delenia priestorov na menšie pracovné celky pre jednotlivé pracoviská cvičnej firmy,
9. vytvoriť samostatný priestor na rokovanie s priamou väzbou na priestory cvičnej firmy.

Ako sme už uviedli v časti vyučovacie metódy, v cvičnej firme pre absolventov sa využíva moderná **didaktická technika**, ktorú zastupujú moderné informačné a komunikačné technológie. Sú to osobné počítače, tlačiarne, kopírovacie a faxové zariadenia, skenery, dataprojektory, videokamery, digitálne fotoaparáty, informačné systémy, ekonomické softvéry a pod. Ako príklad uvádzame materiálo-technické a priestorové zabezpečenie cvičnej firmy pre absolventov v Slovenskom centre cvičných firiem v Bratislave, Černyševského 27, v ktorom prebiehala vzdelávacia aktivita cvičná firma – most medzi teóriou a praxou a prebieha cvičná firma pre absolventov v Slovenskej republike.

Príklad

MATERIÁLNO-TECHNICKÉ A PRIESTOROVÉ ZABEZPEČNIE

Priestory na vyučovanie prenajal Štátny inštitút odborného vzdelávania – ŠIOV na Černyševského 27, v Bratislave – jedna učebňa do L veľkosti 12,5 m x 12,5 x 6,35 m x 6,1 m x 6,47 m x 6,0 m.

Didaktická technika, druh, počet:

Názov zariadenia	Počet jednotiek
Osobný počítač + tlačiareň	6
Kancelárska stena na odkladanie pracovných dokladov CF	1
Kancelársky stôl	10
Stôl prednášateľa	1
5 x 5 m regál na zakladače (šanoný)	1
Rokovací stôl	1
Rokovacie stoličky	6
Kancelárske stoličky	19
Registračná skriňa	1
Flip-chart tabuľa	1
Tabuľa magnetická	1
Podlahová podložka	1

1.6.4. Učiteľ (lektor) v cvičnej firme pre absolventov

Učiteľ (lektor) vo vzdelávacej aktivite cvičná firma pre absolventov je v novej pozícii, ktorá sa líši od tradičnej úlohy učiteľa pri frontálnom vyučovaní. Vystupuje tu ako poradca, škooliteľ, inštruktor, koordinátor. Nestojí pri tabuli, neprednáša a neskúša ani písomnou, ani ústnou formou. Pohybuje sa medzi účastníkmi-zamestnancami cvičnej firmy prirodzene, spontánne. Môže sa venovať viac motivačným technikám. Povzbudzuje a motivuje účastníkov. Nešetří chválou. Radí a prípadne koriguje nedostatky v ich činnosti. Vzťah lektor a účastník sa v tejto novej pedagogickej situácii výrazne mení. V nových pracovných situáciách má lektor väčší priestor na individuálny prístup k účastníkom.

Zmenený charakter práce lektora sa premieta do špecifických požiadaviek, ktoré sa kladú na neho v cvičnej firme pre absolventov. Možno ich vymedziť prostredníctvom kompetencií:

- **odborná kompetencia** – chápeme ňou vedomosti a zručnosti lektora-učiteľa z celého odboru ekonomických predmetov, ktoré sa do cvičnej firmy integrujú, a spôsobilosť a oprávnenosť učiteľa vyučovať daný predmet na strednej škole. Do odbornej kompetencie lektora cvičnej firmy patria i vedomosti z oblasti zákonnej úpravy jednotlivých ekonomických činností, z oblasti organizácie podnikových činností v podniku malej a strednej veľkosti, vedomosti z oblasti ekonomického softvéru, z oblasti tuzemského i medzinárodného platobného styku, schopnosť spracúvať jednotlivé podnikové agendy a schopnosť pracovať s modernými informačnými a komunikačnými technológiami. Požiadavky na jeho odbornú kompetenciu chápeme v zmysle širokého (komplexného) prehľadu z daných ekonomických predmetov na jednej strane, ale i v zmysle konkrétnych praktických zručností na druhej strane. Ako sme už uviedli, škola môže do projektu zapojiť viacerých lektorov-špecialistov a aplikovať v cvičnej firme pre absolventov výhody tímového vzdelávania.

- **pedagogická kompetencia** – sa prejavuje v pripravenosti lektora cvičnej firmy pre absolventov z oblasti pedagogických a psychologických disciplín, odbornej didaktiky ekonomických predmetov a didaktiky cvičnej firmy, prípadne ďalších predmetových didaktík. Ide o pedagogickú spôsobilosť vyučovať daný predmet. Od učiteľa cvičnej firmy sa očakáva, že bude naklonený inováciám vo vyučovaní, moderným vyučovacím metódam a technológiám vzdelávania. Mal by ovládať motivačné techniky a princípy vyučovania, ktoré je orientované na konanie a situácie (situačné a činnostne orientované vyučovanie). Súčasťou pedagogickej kompetencie je aj metodická kompetencia, ktorá podľa rakúskej didaktiky cvičnej firmy predstavuje vedomosti z oblasti stratégie riešenia problémov a manažmentu projektov a procesov. Lektor cvičnej firmy pre absolventov by

mal vedieť organizovať prácu pre účastníkov pri špecifickej forme skupinového vyučovania – tímovom vyučovaní. Prácu v tíme by mal organizovať tak, aby účastníci mali pocit, že si prácu organizujú sami. Lektor cvičnej firmy by mal byť schopný viesť účastníkov pri riešení problémov a predvídať problémy, ktoré vyplývajú z bežnej činnosti firmy.

- **sociálna kompetencia** – je podmienená špecifickým charakterom živého pracovného prostredia cvičnej firmy. Ide o nové pedagogicko-psychologické situácie, ktoré môžu byť aj konfliktné. Na prácu v cvičnej firme je potrebné, aby lektor mal predpoklady na riešenie konfliktných situácií, sebareflexiu, angažovanosť a sociálne cítenie. Cvičná firma mu poskytuje priestor na ovplyvňovanie postojov účastníkov k tímu, jednotlivým spolupracovníkom, tuzemským i zahraničným obchodným partnerom. Kontakt so zahraničnými cvičnými firmami nesie v sebe i prvky multikultúrnosti, kde opäť lektor môže výchovne pôsobiť na účastníkov v smere pozitívneho postoja k iným národom, resp. kultúram.

Z ďalších všeobecných charakteristík lektora cvičnej firmy možno uviesť verbálnu vybavenosť, prirodzený hlas, vyrovnanosť, vnímavosť, zmysel pre humor, trpezlivosť, cit pre estetickosť a prirodzené sebedovetomie. Lektor cvičnej firmy pre absolventov vytvára, resp. dotvára atmosféru v cvičnej firme, motivuje účastníkov, ovplyvňuje prostredie.

Vzdelávacia inštitúcia vedie dokumentáciu o lektorskom zabezpečení vzdelávacej aktivity, ktorej súčasťou sú štruktúrované životopisy a doklady o vzdelaní lektorov. Na základe našich skúseností z projektu cvičná firma pre absolventov – most medzi teóriou a praxou odporúčame, aby vzdelávanie absolventov zabezpečovali minimálne traja lektori – lektor ekonomických predmetov, lektor informatik a lektor cudzích jazykov. Pokiaľ lektor ekonomických predmetov nie je účtovníkom, je potrebné rozšíriť lektorský zbor aj o lektora účtovníctva.

1.6.5. Hodnotenie a certifikácia účastníkov

Špecifický charakter vzdelávacej aktivity cvičná firma pre absolventov si vyžaduje zmenu v spôsoboch hodnotenia žiakov. Lektor v cvičnej firme má možnosť využiť hodnotenie každého jednotlivca i celej skupiny, t. j. oddelenia v cvičnej firme. Používa verbálne hodnotenie. Novinkou je hodnotenie formou pracovného posudku. V cvičnej firme zapájame do hodnotenia vedúcich jednotlivých oddelení, ktorí spracúvajú tzv. protokoly o vykonanej práci, uskutočňujú s pracovníkmi individuálne i skupinové hodnotiace rozhovory. Uvedené kolektívne hodnotenie pomáha rozvíjať schopnosť prijímať kritiku, rozvíjať sebakritiku a zvyšovať transparentnosť hodnotenia v cvičnej firme pre absolventov.

Východiskom hodnotenia je podrobný rozbor práce účastníka ako zamestnanca na jeho pracovnej pozícii v danom oddelení cvičnej firmy pre absolventov. Hodnotíme ako zamestnanec prijíma úlohu, či pracuje samostatne, systematicky, ako využíva čas, ako komunikuje, ako prezentuje výsledky svojej práce, ako sa zapája do práce celého tímu.

Na základe prieskumov, ktoré uskutočnili rakúski didaktici cvičnej firmy, sa ako najvhodnejšia metóda hodnotenia v cvičnej firme vo všeobecnosti ukazuje metóda hodnotiacich listov. Táto metóda totiž využíva základné kritériá moderného hodnotenia kolektívnych výkonov. Hodnotia sa:

Sociálne vzťahy:

- sociálna inteligencia,
- ochota podávania informácií,
- schopnosť skupinovej práce,
- schopnosť individuálnej práce,
- ochota prezentovať cvičnú firmu pre absolventov.

Organizačné predpoklady

- Akú úroveň dosiahol zamestnanec cvičnej firmy pre absolventov pri výkone konkrétnej činnosti v rámci oddelenia?
- Aký podiel zostal na vykonanie práce v rámci oddelenia (v%)?
- Ako spolupracuje s ostatnými oddeleniami?
- Ako reaguje na externé vplyvy?
- Je ochotný vykonávať prácu navyše?

Výsledky

- Do akej miery sa podarilo splniť podnikateľský zámer z hľadiska jednotlivých oddelení?
- Splnil úlohu do stanoveného termínu?
- Kvalita práce?
- Vystupovanie pri prezentácii výsledkov, originálny prístup k dosiahnutiu výsledku.

Dokumentácia

- správny obeh dokladov,
- úplnosť (formálna vecná správnosť dokladov),
- preukaznosť (dokladovosť),

- zrozumiteľnosť, prehľadnosť, dodržiavanie termínov,
- archivácia.

Ostatné

- schopnosť nadväzovať kontakty s inými cvičnými firmami,
- poriadok na pracovisku.

Pri hodnotení sa lektor cvičnej firmy pre absolventov môže sám rozhodnúť, či využije všetky kritériá. Pri každom kritériu sú klasickou päťzámkovou stupnicou ohodnotené jednotlivé zložky a z nich sa určí výsledná známka. Učiteľ hodnotí postoj účastníka ku skupinovému cieľu, jeho iniciatívu, ochotu, tvorivosť, pracovné nasadenie, samostatnosť, schopnosť kooperácie, ale aj presnosť, správnosť a úplnosť dokumentácie jeho pracovných výkonov. Účastníci sú vopred podrobne oboznámení s kritériami hodnotenia.

Hodnotiace listy sú v prílohovej časti publikácie.

Výsledné hodnotenie predstavuje priemer, ktorý dosiahne účastník. Každý účastník získa certifikát absolventa cvičnej firmy na základe absolvovania záverečnej skúšky, v ktorom bude aj verbálne hodnotenie jeho práce na pracovnej pozícii, ktorú v cvičnej firme pre absolventov vykonával. Absolvent môže predložiť tento certifikát svojim budúcim zamestnávateľom pri dokladovaní svojej kvalifikácie.

Záverečná skúška má dve časti, teoretickú a praktickú časť.

Teoretická časť (forma ústneho pohovoru) je zameraná na overenie dosiahnutých vedomostí z problematiky základné právne a ekonomické vedomie pre založenie a prácu v cvičnej firme. Využitie PC, faxu, internetu, elektronickej pošty. Základy obchodnej komunikácie a problematika personálnych dokumentov. Ústny pohovor s účastníkmi vedie trojčlenná komisia zložená z lektorov vzdelávacej aktivity. Hodnotí sa verbálne výsledkom vyhovel / nevyhovel.

Praktická časť (pisomná forma) obsahuje jeden súvislý príklad pre pracovnú pozíciu vo firme, na ktorej účastník pracoval. Hodnotí sa odborná i formálna stránka splnenia úloh. Podobne ako v teoretickej časti výsledkom vyhovel / nevyhovel.

Účastníci vzdelávacej aktivity Cvičná firma pre absolventov, ktorí absolvujú záverečnú skúšku s celkovým hodnotením vyhovel, obdržia certifikát.

Príklad

Záverečná skúška – praktická časť – písomná forma (je súčasťou protokolu o záverečnej skúške):

Obchodné oddelenie

Úlohy:

1. Vystavte objednávku na nákup tričiek (150 ks), bielej farby bez potlače, ktoré treba dodať do 31.11. 200. Tovar objednáva vaša CF pre absolventov (Aplauz, s. r. o.) od firmy Kenvelo, s. r. o., Einsteinova, 851 01 Bratislava, účet v Tatra banke: 264789564/1111 v dohodnutej cene 150 Sk za ks bez DPH. Dbajte na to, aby objednávka obsahovala všetky podstatné náležitosti, ktoré sú potrebné pre vznik kúpnej zmluvy.
2. Vystavte príjemku na sklad dodávky tričiek (150 ks), ktoré objednala vaša CF Aplauz, s. r. o. od firmy Kenvelo, s. r. o., Einsteinova, 851 01 Bratislava, účet v Tatra banke: 264789564/1111 vo fakturovanej cene 150 Sk za kus bez DPH.
3. Vaša CF pre absolventov Aplauz, s. r. o. dostala faktúru od CF Mikro, Maslova 24, 851 01 Bratislava, IČO 17543282 a DIČ 17543282/604 na dodávku dekoračného materiálu v celkovej fakturovanej sume 15.000 Sk bez DPH, cena na úhradu celkom 17.850 Sk s DPH. Faktúru zaplatí CF Aplauz v hotovosti. Vypíšte výdavkový pokladničný doklad.
4. CF Aplauz dodala CF Tatra, Murgašova 5, Poprad: IČO 17891323, DIČ: 17891323/604, službu – vianočná párty v celkovej hodnote 100.000,- bez DPH. Vypíšte faktúru. Dbajte na to, aby vydaná faktúra obsahovala všetky predpísané náležitosti podľa zákona o dani z príjmov.

Úlohy vypracujte na počítači!

Prílohy: tlačivá – objednávka, príjemka, faktúra, VPD, pomocné čisté papiere

2. Metodická časť – Cvičná firma pre absolventov

Metodická časť monografie didaktika cvičnej firmy pre absolventov má praktický, aplikačný charakter. Jej cieľom je ponúknuť lektorovi tejto vzdelávacej aktivity v rámci odbornej prípravy na výkon tejto činnosti návoda ako vyučovať. Neznamená to, že lektor cvičnej firmy nemôže využívať iné didaktické postupy. Cvičná firma pre absolventov je otvorený vzdelávací systém, kde treba často veľmi operatívne reagovať na vzniknuté pedagogické i ekonomické situácie. Nemožno preto poskytnúť formou fixnej učebnej osnovy a časovej dotácie jednotlivých tematických blokov presný návod, ako reagovať a postupovať v danej vzdelávacej jednotke.

2.1. Moduly vzdelávacej aktivity cvičná firma pre absolventov

Komplexný vzdelávací program na získanie kľúčových kompetencií pre prácu v malých a stredných podnikoch **cvičná firma pre absolventov** je projektovaný na celkový počet 125 hodín a má šesť modulov (jeden základný vzdelávací modul a päť odborných modulov).

Cvičná firma pre absolventov môže aplikovať nasledujúci návrh vzdelávacích modulov a príslušnú dotáciu vyučovacích hodín.

MODUL	OBSAH VZDELÁVANIA	HODINOVÁ DOTÁCIA
Základný modul I.	Základné právne a ekonomické vedomie pre založenie a prácu v cvičnej firme. Využitie PC, faxu, internetu, e-mailu. Základy jazykových kompetencií. Personálny tréning.	30
Odborné moduly		
Modul II.	Riadenie cvičnej firmy. Pozícia manažér a sekretariát	95
Modul III.	Právne oddelenie a personalistika	95
Modul IV.	Obchodné oddelenie (nákup a predaj)	95
Modul V.	Oddelenie marketingu a reklamy	95
Modul VI.	Ekonomické oddelenie (všeobecná a mzdová účtáreň)	95

Poznámka: Základný modul je spoločný, frontálny. V časti Informatika pracujú účastníci samostatne pri počítačoch, prípadne iných IKT. Všetky odborné moduly prebiehajú súbežne (95 hodín). Účastníci pracujú ako reálna firma. Medzi jednotlivými oddeleniami cvičnej firmy pre absolventov dochádza k obehu reálnych dokladov. Voči okoliu, t. j. cvičným firmám v SR, prípadne v zahraničí dochádza k obehu fiktívnych tovarov a fiktívnych peňazí.

Upozornenie: Problematika informatiky a cudzojazyčnej výučby je rozpracovaná

v metodologickej príručke Horecká, G. a kol.: Cvičná firma pre absolventov. Dotácia uvedená v základnom moduli I. sa týka len teoretických východísk, praktické zručnosti z informatiky a cudzích jazykov pokračujú ďalej súbežne vo všetkých odborných moduloch.

2.2. Základný modul (Modul I.) – Cvičná firma pre absolventov – teoretická časť

Obsah vzdelávacej aktivity

Základné právne a ekonomické vedomie pre založenie a prácu v cvičnej firme. Využitie PC, faxu, Internetu, e-mailu. Základy jazykových kompetencií. Personálny tréning.

Cieľ vzdelávacej aktivity

Sprostredkovanie vedomostí na osvojenie si zručností potrebných pre založenie, riadenie a prácu v reálnych firmách. Absolvent základného modulu, t. j. modulu I. získa základné vedomosti z ekonomiky, účtovníctva, daňovníctva, poisťovníctva, bankovníctva, informatiky, administratívy a hospodárskej korešpondencie a právnej náuky potrebné na založenie firmy (podnikateľský zámer, právna stránka založenia firmy – ohlásenie živnosti, spoločenská zmluva, registrácia na obchodnom súde, otvorenie účtu, základné registračné povinnosti voči daňovému úradu, sociálnej a zdravotnej poisťovni, styk s bankou, výber predmetu podnikania, obchodného mena a loga firmy, organigram, náplň práce jednotlivých oddelení firmy, obeh dokladov). Naučí sa základy, prípadne rozšíri si vedomosti z práce s počítačom, naučí sa ako pracovať s Internetom, e-mailom, faxom a ďalšou výpočtovou a komunikačnou technikou. Získa, prípadne rozšíri si základy obchodnej komunikácie, získa základné cudzojazyčné kompetencie (anglický, nemecký jazyk, prípadne iný jazyk podľa záujmu účastníkov a možností vzdelávacej inštitúcie). V rámci personálneho tréningu sa naučí vypracovať základné personálne dokumenty (štrukturovaný životopis, motivačný list, osobný dotazník, pracovnú zmluvu). Dôraz sa kladie na úpravu všetkých písomností podľa normy.

Učebná osnova a časový harmonogram (návrh)

Modul I	Dotácia hodín
Základné vedomosti z ekonomiky, účtovníctva, informatiky, administratívy a hospodárskej korešpondencie, právnej náuky, daňovníctva, bankovníctva a poisťovníctva potrebné pre prácu v cvičnej firme pre absolventov • základy informatiky – práca s PC, internetom, e-mailom, faxom a inými IKT, • základy podnikovej ekonomiky, • základy účtovníctva, • základy administratívy a korešpondencie, • základy právnej náuky, daňovníctva a poisťovníctva.	12 3 2 4 1 2
Činnosť spojená so založením (prípadne preregistrovaním) cvičnej firmy pre absolventov • podstata firmy, podnikateľský zámer a plán (výber predmetu podnikania, obchodné meno a logo firmy), • právna stránka založenia firmy: ohlásenie živnosti, spoločenská zmluva, zápis do obchodného registra, otvorenie účtu v banke, povinnosti voči daňovému úradu a poisťovniam • organizačná štruktúra firmy a náplň práce jednotlivých oddelení (organizačný poriadok, obeh dokladov).	6 2 3 1
Základy obchodnej komunikácie • obchodná komunikácia, • základy cudzojazyčnej prípravy (anglický, nemecký jazyk, prípadne iný jazyk podľa záujmu účastníkov).	6 1 5
Personálny tréning • analýza predpokladov účastníkov, • nácvik vypracovania personálnych dokumentov (životopis, motivačný list),	6 2 2

• cvičné výberové konanie na pracovné pozície v cvičnej firme pre absolventov.	2
Spolu	30 hodín

Poznámka: Dotáciu hodín možno upraviť podľa potrieb vzdelávacej inštitúcie, lektorov a účastníkov. V prípade výberu predmetu podnikania, obchodného mena a loga firmy závisí výška dotácie hodín od toho či vzdelávacia inštitúcia otvára 1. kurz a zakladá cvičnú firmu pre absolventov, alebo už ide o pokračovanie kurzu. Pokiaľ si účastníci v ďalších kurzoch želajú pokračovať v činnosti už založenej cvičnej firmy pre absolventov, čas pridelený na proces zakladania firmy sa skracuje a možno ho transformovať do inej problematiky. Naopak od úrovne vedomostí účastníkov závisí, či sa vzdelávacia inštitúcia nerozhodne zvýšiť počet hodín venovaných teoretickej časti v module I.

Vyučovacie metódy

metóda praktických prác, práca s PC, práca s faxom, práca s internetom, práca so zákonmi (obchodný zákonník, živnostenský zákon, zákonník práce a i.), grafické práce (práca s normou na úpravu písomností), brainstorming (pri výbere predmetu podnikania, obchodného mena, loga firmy), špeciálne metódy personálneho tréningu a i.

Záverečná skúška

Teoretická skúška bude ústneho pohovoru na tému: Základné právne a ekonomické vedomie pre založenie a prácu v cvičnej firme. Pôjde o okruhy otázok: základné teoretické vedomosti z ekonomiky, účtovníctva, daňovníctva, bankovníctva, poisťovníctva, informatiky, administratívy a korešpondencie, právnej náuky, personalistiky (organizačná štruktúra firmy, náplne práce jednotlivých oddelení firmy, personálne dokumenty), ktoré si účastníci vzdelávacej aktivity osvojili v rámci modulu I. Ústny pohovor je možné podľa potreby nahradiť aj písomným testom.

2.3. Odborné moduly (Moduly II.-VI.) – Cvičná firma pre absolventov – praktická časť

Odborné moduly v cvičnej firme pre absolventov predstavujú rutinnú prácu jednotlivých oddelení cvičnej firmy pre absolventov. Účastníci sú na základe výberového konania, ktoré prebehlo v module I., zaradení do oddelení a vykonávajú svoje pracovné pozí-

cie. Cvičná firma pre absolventov pracuje ako reálna firma, t. j. ako tím, pričom od kvality práce jednotlivých oddelení závisí celkový výsledok firmy. Na operatívnych porádach, ktoré vedie manažér (riaditeľ) firmy, sú účastníci navzájom informovaní o pracovných úlohách a ich plnení. V prípade záujmu účastníkov je možné pracovné pozície v cvičnej firme aj vystriedať (tzv. job rotation). Cieľom je, aby každý účastník mal predstavu o práci všetkých oddelení vo firme, previazanosti a kontinuite jednotlivých pracovných úloh.

Modul II – Riadenie cvičnej firmy – pozícia manažér a sekretariát

Obsah vzdelávacej aktivity

Oboznámenie sa s prácou a povinnosťami manažéra vo firme a sekretariátu.

Cieľ vzdelávacej aktivity

Manažér (riaditeľ) sa pripravuje na zodpovednosť za chod celej firmy a jednotlivých oddelení, pridelenie úloh jednotlivým oddeleniam a určovanie termínov ich splnenia, prebratie zodpovednosti za vzťahy cvičnej firmy s vonkajším prostredím – ostatnými cvičnými firmami doma i v zahraničí, ako aj so Slovenským centrom cvičných firiem (SCCF) a jeho úradmi. Počas vzdelávacej aktivity má možnosť zdokonaľiť svoje organizačné a komunikačné schopnosti. Má prehľad o odoslanej aj došlej pošte, ktorú prostredníctvom sekretariátu prideliť na vybavenie, podpisuje všetky dokumenty, týkajúce sa firmy. V mene firmy komunikuje s ostatnými cvičnými firmami v SR, prípadne i v zahraničí.

Sekretariát (asistent manažéra) – na tejto pozícii sa účastník kurzu pripraví na spracovávanie došlej a odoslanej pošty (prideluje interné evidenčné číslo pošty, archivuje došlú a odoslanú poštu, rozdeľuje došlú poštu podľa príkazu riaditeľa a odovzdá ju na príslušné oddelenie na vybavenie, registruje poštu na odoslanie a zabezpečuje jej odoslanie), vybavuje telefonické hovory, faxy a e-maily, organizuje operatívne porady, kontrolný deň v cvičnej firme, vypracúva zápisy z pracovných porád, naučí sa vyhotovovať rôzne písomnosti na pokyn manažéra.

Učebná osnova a časový harmonogram (návrh)

Modul II.	Dotácia hodín 95
Rutinná práca na pozícii manažér • riadenie firmy, operatívne porady, rozdeľovanie a kontrola úloh, pridelovanie termínov, hodnotenie pracovných výkonov, • projekt rozvoja firmy, • komunikácia s úradmi SCCF (daňový úrad, poisťovne, banka), • komunikácia s inými cvičnými firmami, nadviazanie obchodných vzťahov. • podpisovanie dokumentov. • organizácia kontrolného dňa vo firme. • riadenie ukončenia činnosti firmy, harmonogram prác na účtovnej uzávierke a závierke, protokoly o odovzdaní činnosti, podklady pre hodnotenie absolventov.	
Rutinná práca na pozícii zamestnanec sekretariátu • evidencia a archivácia pošty, • evidencia telefonických hovorov, faxov a e-mailov, • zápisy z pracovných porád, • evidencia dochádzky, • spracováva všetky písomnosti pre manažéra firmy.	

Metódy výučby

Inscenačná metóda (hranie úlohy manažéra a zamestnanca sekretariátu), metóda praktických prác, práca s PC, práca s faxom, práca s internetom, práca s e-mailom, práca so zákonmi, grafické práce (evidencia a archívovanie pošty, zápisy z porád, rozdeľovanie a kontrola úloh), projektová práca.

Záverečná skúška

Praktická skúška bude formou jedného súvislého príkladu súvisiaceho s pozíciou manažér firmy a s pozíciou sekretariátu. Východiskom hodnotenia je podrobný rozbor

práce zamestnanca cvičnej firmy pre absolventov na každej pozícii v jednotlivých oddeleniach, ktorú treba hodnotiť nielen individuálne, ale aj skupinovo. Do úvahy sa bude brať ako zamestnanec formuluje danú úlohu, či prijíma úlohy bez námietok, či pracuje systematicky, ako využíva čas, ako dlho mu trvá vykonanie zverenej práce, tvorivá aktivita, samostatnosť, ako aj to, ako je absolvent schopný samostatne komunikovať, prezentovať výsledky svojej práce a tiež jeho ochota pracovať v prospech celej skupiny.

UKÁŽKA ÚLOH Z PRAKTICKEJ SKÚŠKY:

1. Zostavte list, ktorým predstavíte svoju novovzniknutú firmu, kde ste vy riaditeľom alebo členom manažmentu firmy. Firma sa zaoberá predajom cukrovínok: Názov, sídlo firmy a adresa: Cukrík, s. r. o. Bojnická 2, 851 01 Bratislava a súčasne na tejto adrese je aj vaša podniková predajňa. Ponuku dajte aj do obálky. Vypíšte obálku: Prijímateľ VÚB, a. s. Miletičova ul. 820 00 Bratislava.
2. Akú evidenciu vedie sekretariát, na aký účel slúži? Aké povinnosti Vám vyplývajú ako zamestnancovi sekretariátu z vedenia evidencie? Aké máte právomoci voči ostatným oddeleniam v cvičnej firme?

Modul III. Vedenie a práca právneho a personálneho oddelenia cvičnej firmy

Obsah vzdelávacej aktivity

Oboznámenie sa s prácou a povinnosťami právneho a personálneho oddelenia.

Cieľ vzdelávacej aktivity

Naučiť sa pri zakladaní firmy vybaviť potrebné doklady v súlade s platnou legislatívou v SR (ohlásenie živnosti, žiadosť o zápis do obchodného registra, spoločenská zmluva, vyhlásenie správcu vkladu o rozsahu splatenia vkladov), pri zmenách v cvičnej firme žiadať o výmaz starých skutočností a zápis nových skutočností (napríklad pri zmene spoločníkov, konateľov), riešiť spory s obchodnými partnermi (napr. upomienky, reklamácie). Ďalej naučiť sa zakladať a viesť osobné spisy pri vzniku pracovného pomeru (žiadosť o prijatie do pracovného pomeru, pracovná zmluva, osobná karta zamestnanca, prihláška do sociálnej a zdravotnej poisťovne), viesť evidenciu dochádzky pre potreby mzdovej účtárne a i. Poznať dokumenty pri ukončení pracovného pomeru (zápočet, odhlášky z poisťovní).

Učebná osnova a časový harmonogram (návrh)

Modul III.	Dotácia hodín 95
Rutinná práca právneho oddelenia • ohlásenie živnosti, vypracovanie spoločenskej zmluvy, žiadosť o zápis do obchodného registra, vyhlásenie správcu vkladu (pri založení novej firmy), • meny v živnostenskom a obchodnom registri (výmazy, zápisy) – ak sa nezakladá nová firma, • formáty pracovných, kúpnych a poistných zmlúv firmy, riešenie prípadných sporov (upomienky, reklamácie), • podpisovanie dokumentov, • monitoring legislatívy v SR, • ďalšie práce právneho charakteru podľa príkazu manažéra.	
Rutinná práca personálneho oddelenia • zakladanie a evidencia osobných spisov zamestnancov (dotazníky, životopisy, motivačné listy, pracovné zmluvy, osobné karty), návrhy miezd pre zamestnancov a určenie výšky mzdy, • zostavenie pracovných náplní pre zamestnancov, • prihlásenie / odhlásenie zamestnancov – zdravotná a sociálna poisťovňa, • evidencia dochádzky – podklady pre mzdovú účtáreň, • ďalšie práce personálneho charakteru podľa príkazu manažéra (napr. pri hodnotení zamestnancov, návrhoch odmien, riešenie porušenia pracovného poriadku a i.).	

Poznámka: V prípade menšieho počtu účastníkov je možné kumulovať práce personálneho a právneho oddelenia do jedného personálno-právneho oddelenia.

Metódy výučby

Inscenačná metóda (hranie úlohy zamestnanca právneho a personálneho oddelenia), metóda praktických prác, práca s PC, práca s faxom, práca s internetom, práca so zákonmi (Zákonník práce, Zákon o minimálnej mzde), monitoring aktuálnej legislatívy, grafické práce (zmluvy, personálne dokumenty).

Záverečná skúška

Praktická skúška bude formou jedného súvislého príkladu súvisiaceho s pozíciou zamestnanec právneho a personálneho oddelenia. Východiskom hodnotenia je podrobný rozbor práce zamestnanca cvičnej firmy pre absolventov na každej pozícii v jednotlivých oddeleniach, ktorá treba hodnotiť nielen individuálne, ale aj skupinovo. Do úvahy sa bude brať ako zamestnanec formuluje danú úlohu, či prijíma úlohy bez námietok, či pracuje systematicky, ako využíva čas, ako dlho mu trvá vykonanie zverenej práce, tvorivá aktivita, samostatnosť, ako aj to, ako je absolvent schopný samostatne komunikovať, prezentovať výsledky svojej práce a tiež jeho ochota pracovať v prospech celej skupiny.

UKÁŽKA ÚLOH Z PRAKTICKEJ SKÚŠKY:

1. Zostavte žiadosť o pracovné miesto cudzojazyčnej korešpondentky vo firme NELA, s. r. o. v Bratislave. V júni 2005 ste ukončili Obchodnú akadémiu. Aktívne ovládajte anglický a francúzsky jazyk. Ste veľmi komunikatívny / na. K žiadosti priložte štrukturovaný životopis. Žiadosť o pracovné miesto môže mať formu motivačného listu.
2. Vyplňte prihlášku do zdravotnej poisťovne a registračný list FO do Sociálnej poisťovne s udaním svojich osobných údajov ako zamestnanca CF Aplauz, s. r. o.

Modul IV. Vedenie a práca obchodného oddelenia cvičnej firmy

Obsah vzdelávacej aktivity

Oboznámenie sa s prácou a povinnosťami obchodného oddelenia.

Cieľ vzdelávacej aktivity

Účastníci si precvičia systém obchodovania na trhu cvičných firiem, t. j. nákup pre CF a predaj produktov CF. Uvedomia si komplexnosť nadväzujúcich hospodárskych operácií, ako je evidencia tovaru, skladovanie, riadenie zásob, príprava dodávky, vystavovanie faktúr a dodacích listov, resp. objednávok, príjemok, výdajok, skladových kariet,

starostlivosť o produkt, starostlivosť o zákazníka. Dôraz sa kladie na odbornú stránku a precíznosť pri vyhotovovaní dokladov. Rozvíja sa i schopnosť komunikácie s obchodnými partnermi CF i v cudzom jazyku. Súčasťou je aj tovaroznalecká príprava a nácvik odborného predvedenia tovaru.

Učebná osnova a časový harmonogram (návrh)

Modul IV.	Dotácia hodín 95
Rutinná práca oddelenia nákupu • zabezpečuje nákup pre firmu od cvičných firiem v SR, prípadne v zahraničí, • prijíma a analyzuje ponukové listy a katalógy dodávateľov, • vybavuje písomnosti v nákupe (objednávky, vedie knihu objednávok od dodávateľov), • vedie skladové hospodárstvo firmy (prijemky, skladové karty), • zabezpečuje obchodný tovar firmy (tovar, ktorého predaj je predmetom činnosti firmy), • ďalšie práce nákupného charakteru podľa príkazu manažéra (napr. nákup kancelárskeho materiálu pre firmu, nákup dlhodobého majetku a i.).	
Rutinná práca oddelenia predaja • zabezpečuje odbyt produktu firmy, spolupracuje s oddelením marketingu, zostavuje sortiment tovaru, • vybavuje písomnosti v predaji (faktúry, kúpne zmluvy, dodacie listy, výdajky zo skladu), • vedie databázu zákazníkov firmy (odberatelia), • ďalšie práce odbytového charakteru podľa príkazu manažéra.	

Metódy výučby

Inscenačná metóda (hranie úlohy zamestnanca obchodného oddelenia), metóda prak-

tických prác, práca s PC, práca s faxom, práca s internetom, grafické práce (dokumenty v nákupe a predaji), výpočty (kalkulácia cien, normy zásob).

Záverečná skúška

Praktická skúška bude formou jedného súvislého príkladu súvisiaceho s pozíciou zamestnanec obchodného oddelenia. Východiskom hodnotenia je podrobný rozbor práce zamestnanca cvičnej firmy pre absolventov na každej pozícii v jednotlivých oddeleniach, ktorú treba hodnotiť nielen individuálne, ale aj skupinovo. Do úvahy sa bude brať ako zamestnanec formuluje danú úlohu, či prijíma úlohy bez námietok, či pracuje systematicky, ako využíva čas, ako dlho mu trvá vykonanie zverenej práce, tvorivá aktivita, samostatnosť, ako aj to, ako je schopný absolvent samostatne komunikovať, prezentovať výsledky svojej práce a tiež jeho ochota pracovať v prospech celej skupiny.

UKÁŽKA ÚLOH Z PRAKTICKEJ SKÚŠKY:

Je uvedená v časti hodnotenie a certifikácia účastníkov.

Modul V. Vedenie a práca oddelenia marketingu a reklamy v cvičnej firme

Obsah vzdelávacej aktivity

Oboznámenie sa s prácou a povinnosťami oddelenia marketingu a reklamy.

Cieľ vzdelávacej aktivity

Cieľom je naučiť sa niektoré techniky prieskumu trhu, vedieť pripravovať ponukový katalóg cvičnej firmy, vypočítať ceny produktu cvičnej firmy, navrhnúť a vypočítať zľavy, získať katalógy a ponukové listy ostatných domácich aj zahraničných cvičných firiem, pripravovať a viesť reklamnú kampaň, viesť databázy odberateľov a dodávateľov, hľadať nových odberateľov (akvizičná činnosť), vyhotovovať prezentácie firmy (aj elektronické), vypracovávať štatistiky predaja.

Učebná osnova a časový harmonogram (návrh)

Modul V.	Dotácia hodín 95
Rutinná práca oddelenia marketingu a reklamy • zabezpečuje prieskum trhu cvičných firiem v tuzemsku i zahraničí pre potreby obchodného oddelenia firmy, • cenová politika – kalkulácie, zľavy, cenový prieskum, vyhotovuje cenníky firmy, • tvorba katalógu a ponukových listov firmy, návrhy loga, obchodného mena, dizajnu firmy, • prezentácia firmy (vizitky, elektronická prezentácia, webová stránka), • príprava reklamnej kampane, akcii na podporu predaja, • vedie databázy dodávateľov a odberateľov pre obchodné oddelenie.	

Metódy výučby

Inscenačná metóda (hranie úlohy zamestnanca oddelenia marketingu a reklamy), metóda praktických prác, práca s PC, práca s internetom, práca s grafickými programami, propagačné techniky, kreatívne techniky, techniky prieskumu trhu, výpočty (kalkulácia cien, zliav), projektová práca (reklamná kampaň).

Záverečná skúška

Praktická skúška bude formou jedného súvislého príkladu súvisiaceho s pozíciou zamestnanec oddelenia marketingu a reklamy. Východiskom hodnotenia je podrobný rozbor práce zamestnanca cvičnej firmy pre absolventov na každej pozícii v jednotlivých oddeleniach, ktorú treba hodnotiť nielen individuálne, ale aj skupinovo. Do úvahy sa bude brať ako zamestnanec formuluje danú úlohu, či prijíma úlohy bez námietok, či pracuje systematicky, ako využíva čas, ako dlho mu trvá vykonanie zverenej práce, tvorivá aktivita, samostatnosť, ako aj to, ako je absolvent schopný samostatne komunikovať, prezentovať výsledky svojej práce a tiež jeho ochota pracovať v prospech celej skupiny.

UKÁŽKA ÚLOH Z PRAKTICKEJ SKÚŠKY:

1. Zostavte dotazník: pracujete na oddelení marketingu firmy, ktorá vyrába pánske

oblečenie. Aké informácie by ste chceli získať od potenciálnych zákazníkov v rámci prieskumu trhu a na koho by ste sa obrátili pri získavaní týchto informácií?

2. Zostavte vizitku firmy ELTOSAT s. r. o., Černyševského 27, 85101 Bratislava, tel./fax: 00421 2 62411554, e-mail: sccf@siov.sk.

Modul VI. Vedenie a práca ekonomického oddelenia – všeobecná a mzdová účtáreň

Obsah vzdelávacej aktivity

Oboznámenie sa s prácou a povinnosťami ekonomického oddelenia.

Cieľ vzdelávacej aktivity

Cieľom je oboznámiť sa s prácou všeobecnej a mzdovej účtárne vo firme. Naučiť sa účtovne zaznamenávať prijaté a vydané faktúry, sledovať saldokonto dodávateľov a odberateľov, účtovať náklady a výnosy, vyhotovovať interné zúčtovacie doklady na zaučtovanie miezd, vystavovať príkazy na úhradu, vykonávať účtovnú uzávierku a závierku, otvárať bankové účty, zabezpečovať hotovostný a bezhotovostný platobný styk, vedieť vypočítať mzdy zamestnancov v súlade s platnými mzdovými predpismi, viesť mzdové listy, vyhotovovať mesačne zúčtovanie miezd, vyhotoviť výplatnú listinu a výplatné listky pre zamestnancov, vyhotoviť mesačné výkazy do sociálnej poisťovne, zdravotnej poisťovne, vyhotoviť daňové priznania, zabezpečovať úhradu preddavkov daní a daňovej povinnosti.

Učebná osnova a časový harmonogram (návrh)

Modul VI.	Dotácia hodín 95
Rutinná práca ekonomického oddelenia (všeobecnej a mzdovej účtárne) • Zabezpečuje vedenie podvojného účtovníctva firmy: – zostavuje začiatkový účet súvahový, – zostavuje a vedie hlavnú knihu – účtovanie všetkých účtovných prípadov na základe predložených dokladov, – vedie knihu došlých a odoslaných faktúr,	

pokladničnú knihu, saldokonto odberateľov a dodávateľov, – zabezpečuje evidenciu stavu bankového účtu a dispozičné právo k účtu, zabezpečuje úhradu záväzkov cvičnej firmy, – vystavuje interné doklady, – uskutočňuje účtovnú uzávierku a závierku (inventarizácia – kontrola vecnej správnosti účtovníctva, kontrola správnosti zaúčtovania začiatočných stavov na súvahových účtoch, preskúmanie zhody analytickej a syntetickej evidencie, kontrola formálnej správnosti účtovných zápisov (predvaha), výpočet výsledku hospodárenia pred zdanením, výpočet a zaúčtovanie dane z príjmov právnickej osoby), – zabezpečuje evidenciu DPH, – zabezpečuje výpočet a úhradu daňovej povinnosti pri dani z pridanej hodnoty, dani z príjmov právnickej osoby, preddavkov dane z príjmov fyzickej osoby, príp. iných dani. • Zabezpečuje výpočet, účtovanie a evidenciu miezd zamestnancov cvičnej firmy.	

Metódy výučby

Inscenačná metóda (hranie úlohy zamestnanca ekonomického oddelenia), metóda praktických prác, práca s PC, práca s internetom, práca so zákonmi (daňové zákony, zákon o účtovníctve a i.), práca s ekonomickým softvérom (ak nie je k dispozícii, účtovníctvo sa vykonáva ručne), práca s dokladmi (kontrola dokladov).

Záverečná skúška

Praktická skúška bude formou jedného súvislého príkladu súvisiaceho s pozíciou zamestnanec ekonomického oddelenia. Východiskom hodnotenia je podrobný rozbor práce zamestnanca cvičnej firmy pre absolventov na každej pozícii v jednotlivých oddeleniach, ktorú treba hodnotiť nielen individuálne, ale aj skupinovo. Do úvahy sa bude brať, ako zamestnanec formuluje danú úlohu, či prijíma úlohy bez námietok, či pracuje systematicky, ako využíva čas, ako dlho mu trvá vykonanie zverenej práce, tvorivá akti-

vita, samostatnosť, ako aj to, ako je absolvent schopný samostatne komunikovať, prezentovať výsledky svojej práce a tiež jeho ochota pracovať v prospech celej skupiny.

UKÁŽKA ÚLOH Z PRAKTICKEJ SKÚŠKY:

1. Vystavte príkaz na úhradu. Príkaz je splatný 31. 11. 2004. Príkazca je CF Aplauz, s. r. o. číslo účtu: 100999000/2222, príjemca platby je firma Kenvelo, s. r. o. účet v Tatrabanke: 264789564/1111. Uhrádza sa faktúra č. 184/2004, čiastku 15.800 Sk.
2. Vypočítajte mzdu Alexandre Šetinovej za mesiac apríl. Hrubá mzda 10.000 Sk. Vyplňte mesačné výkazy do zdravotnej a sociálnej poisťovne simulovane iba za túto jednu zamestnankyňu.

2.4. Skúsenosti z personálneho tréningu nezamestnaných absolventov

Ako lektorka som sa zúčastnila všetkých kurzov nezamestnaných absolventov, ktoré prebehli na pracovisku Slovenského centra cvičných firiem v Bratislave v rámci projektu cvičná firma pre absolventov – most medzi teóriou a praxou a cvičná firma pre absolventov od roku 2002 do konca roku 2005. Na základe schváleného učebného plánu som sa špecializovala na problematiku personalistiky a problematiku daňovníctva. Rada by som touto cestou sprostredkovala skúsenosti, ktoré som získala a uviedla i určité podnety, ktoré by mohli v budúcnosti viesť k ďalšiemu zvýšeniu kvality tohto skvelého projektu.

Ak učíme v skupine 15 dospelých ľudí, každý je iný a predsa možno nájsť mnoho spoločného. Ak poznáme osobitosti učenia sa dospelého človeka, uľahčuje nám to naše vzdelávanie. Dospelý sa učí inak ako dieťa. Neučí sa ťažšie, ale inak. Okrem toho každý účastník vzdelávania vstupuje do procesu vzdelávania na rozličnej úrovni. Odlíšujeme sa navzájom intelektuálnou spôsobilosťou, t. j. schopnosťou plánovať učenie, riešiť úlohy, pracovať s materiálmi, ďalej predchádzajúcimi vedomosťami ako aj odlišnou motiváciou k učeniu. Dospelí vstupujú do učebnej situácie so svojim vlastným sebahodnotením a seba vnímaním. Musíme brať do úvahy i túto, značne emocionálnu stránku. Dospelí sa učia neradi, ak sú pod tlakom, ak sa vytvára atmosféra strachu. Pre nich je dôležitá kooperácia a nie súťaživosť. Dospelí sa radi zúčastňujú učenia, ak sú partnermi, ak sú spoluaktérmi vzdelávacej činnosti. To znamená, že je potrebné viac využívať také metódy vzdelávania, kde dospelí participujú na riešení problémov, prípadne sa zúčastňujú výcviku psychických alebo motorických zručností. Problémová a inscenačná metóda sú ústrednými metódami v cvičnej firme.

Každý rekvalifikačný kurz pre nezamestnaných absolventov začíname v priebehu

modulu I. tzv. personálnym tréningom. Je všeobecne známe, že prvé stretnutie s potenciálnym zamestnávateľom sa začína väčšinou neosobne – životopisom a motivačným listom. Kým však absolventi začnú pracovať na vypracovaní personálnych dokumentov, je potrebné uskutočniť analýzu ich osobnosti. A to je podstata personálneho tréningu a jeho prvá fáza. Ide o inventúru vlastných schopností a predpokladov pre určité konkrétne potenciálne zamestnanie, alebo pre určitú konkrétnu podnikateľskú činnosť. Pri tejto analýze pomáhame účastníkom rozobrať ich doterajšie skúsenosti s hľadaním si zamestnania. Skúsenosti, či už pozitívne alebo negatívne, prezentujú v skupine a majú možnosť konfrontácie s ostatnými účastníkmi kurzu. Zároveň analyzujeme ich schopnosti, zručnosti a spôsobilosti, či už ide o odborné, jazykové a osobnostné predpoklady pre výkon daného povolania. Súbežne vychádzame z analýz pracovných inzerátov a ponúk rôznych personálnych agentúr.

Súčasťou tejto analýzy je aj rozbor krátkodobých a dlhodobých cieľov rekvalifikantov. Často sú sami prekvapení, čo pomôže personálny tréning v nich samých odhaliť. Všetky čiastkové výsledky cielene využívame pri písaní základných personálnych dokumentov, ako je žiadosť o prijatie do zamestnania, životopis, motivačný list a referencie. Podľa záujmu trénujeme vyhotovovanie písomností v anglickom a nemeckom jazyku. Ďalšou časťou personálneho tréningu – druhou fázou je nácvik prijímacieho pohovoru. Trénujeme rôzne typy výberových konaní. Pozornosť venujeme aj telefonickému, či mailovému kontaktu s potenciálnym zamestnávateľom. Súčasťou tréningu je nácvik otázok a odpovedí, ale aj formálna stránka, t. j. ako sa obliecť, upraviť, čo si vziať so sebou a pod. Záverom tréningu simulujeme výberové konanie pred viacčlennou komisiou. Účastníci sú upozornení operatívne na prípadné chyby, ktorých sa dopustili a ich cieľnú korekciu.

Moje doterajšie skúsenosti z personálneho tréningu nezamestnaných absolventov mi dovoľujú tvrdiť, že ide o jednu z najdôležitejších súčastí projektu cvičná firma pre absolventov. Personálny tréning u účastníkov je zároveň veľmi populárny. Nezamestnaní absolventi oceňujú príležitosť naučiť sa „predať“ svoje vedomosti a zručnosti, zvýšiť si sebavedomie, korigovať nerozhodnosť a obavy a naučiť sa zvládať stres, ktorý každý prijímací pohovor so sebou prináša. Nezamestnaní absolventi majú už počas kurzu možnosť operatívne aplikovať nové poznatky pri hľadaní si zamestnania. Ide o významnú spätnú väzbu pre mňa ako lektorku personálneho tréningu, ale i ďalších nadväzujúcich lektorov, ktorá nám pomáha skvalitňovať daný projekt a hľadať aj do budúcnosti nové metódy personálnej prípravy. Preto počas analýzy osobností účastníkov zaznamenávame všetky poznatky na flipchartovú tabuľu a využívame ich ďalej pri vlastnom konkurze spolu s ďalšími členmi konkurznej komisie, ďalej počas ďalších prednášok a cvičení, a i v závere počas komplexného hodnotenia a záverečnej skúšky účastníkov.

Každý kurz je iný, lebo aj jeho účastníci sú rôzni, a to vždy zásadne ovplyvňuje výber vyučovacej metódy, niektoré poznatky však možno zovšeobecniť. Pokiaľ ide o absolventov stredných škôl, na metódu personálneho tréningu najlepšie reagovali absolventi obchodných akadémií. Je to pochopiteľné, lebo obsah vzdelávania a profil absolventa obchodnej akadémie je vo veľkej miere orientovaný na personalistiku a personálne techniky. Napriek tejto istej výhode oproti absolventom gymnázií a iných stredných škôl, bolo potrebné u všetkých absolventov nadviazať na teoretické vedomosti z oblasti vyhotovovania personálnych dokumentov a korigovať ich v smere súčasných moderných trendov i v kontexte európskych uzatčení v tejto oblasti. Domnievam sa, že frekventanti ocenili tento vzdelávací program a svojou aktivitou potvrdili snahu naučiť sa niečo nové, ochotu meniť isté stereotypy s cieľom umiestniť sa na trhu práce, prípadne zväziť vlastné podnikateľské ambície. Zaujímavé bolo „personálne trénovať“ nezamestnaných vyšších vekových ročníkov. Práve kvôli tejto skupine frekventantov, ktorá sa v menšom počte vyskytla v každom kurze a ktorá mala vo väčšine prípadov niekoľkoročnú, často veľmi bohatú odbornú prax, aj primerané vzdelanie, bolo treba meniť filozofiu prípravy na konkurzné konanie. Bolo potrebné u frekventantov prekonať nedôveru, sklamanie z vlastných neúspechov pri hľadaní práce, pocity frustrácie, zbytočnosti a pod. Tu pomohli rôzne psychologické techniky na objavovanie vlastných často i skrytých schopností, budovanie nového sebavedomia, istoty a chuti znovu a znovu to skúsiť. Na druhej strane v ďalších častiach kurzu (napr. pri zakladaní cvičnej firmy, výrobe katalógu, ekonomických a obchodných činnostiach) prekvapili títo frekventanti serióznym prístupom, zodpovednosťou a ochotou pracovať i doma nad rámec vyučovania v cvičnej firme. V mnohom dokázali motivovať i mladých absolventov a boli im príkladom.

Najväčšou odmenou pre lektora je spokojnosť frekventantov. A tú deklarovali účastníci rekvalifikačného kurzu aj na záverečnom hodnotení. Pre ďalšie zvýšenie kvality kurzov by bolo vhodné, aby bol tím lektorov vopred informovaný aspoň čiastočne o vekovej a vzdelanostnej štruktúre frekventantov, aby sa mohol kurz pripraviť a prispôbiť na „mieru“ frekventantov. Zároveň by bolo vhodné vopred formou anketového prieskumu zistiť očakávania frekventantov. Robiť takýto prieskum už počas kurzu zaberá čas, ktorý by chýbal pre zvládnutie náročnej problematiky cvičnej firmy. Obsah vzdelávania kurzu je veľmi náročný a čas 4-5 týždňov sa javí ako nedostatočný. Nestíhajú sa precvičiť niektoré ekonomické agendy, ktoré sú aj teoreticky náročné. Určitým handicapom sa ukazuje výpočtová technika a technické vybavenie učebne cvičnej firmy, ktoré by si už žiadalo modernizáciu.

Kontakt:

Ekonomická univerzita v Bratislave
Národohospodárska fakulta
katedra pedagogiky
Ing. Ľudmila Velichová, PhD.
tel/fax: 02/62412103 e-mail: velichov@euba.sk

Zoznam použitej literatúry

- Baránek, M.: Minimálne štandardy kvality cvičnej firmy, Bratislava v tlači 2006.
- Horecká, G. a kol.: Cvičná firma pre absolventov, Bratislava, v tlači 2006
- Horecká, G., Velichová, L., Horáčková, A., Baránek, M., Ňarjaš, D., Šatka, L.: Cvičná firma – most medzi teóriou a praxou. Bratislava, Nadácia učňovského školstva, 2002.
- Horecká, G., Baránek, M., Velichová, L., Horáčková, A., Ňarjaš, D., Šatka, L.: Cvičná firma. Bratislava, Štátny inštitút odborného vzdelávania, 2004.
- Kalhous, Z.: Výukové metody. In: Kalhous, Z., Obst, O.: Školní didaktika. Praha, Portál 2002.
- Kompoltová, S.: Pedagogika. Bratislava, Vyd. Ekonóm 1998.
- Orbánová, D.: Uplatnenie aktivizujúcich vyučovacích metód v príprave budúcich učiteľov. In: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. Uplatňovanie aktivizujúcich metód a foriem vyučovania vo vysokoškolskom vzdelávaní. Nitra, SPÚ 2001.
- Rotport, M.: Übungsfirmen in der Tschechischen Republik. In: Entwicklung der Wirtschaftspädagogik in den osteuropäischen Ländern IV. Berlin, Humboldt-Universität 1996.
- Šlosár, R.: Odborová didaktika ekonomických predmetov, Bratislava, Vyd. Ekonóm 1998.
- Velichová, L.: Didaktika cvičnej firmy. Bratislava, Vyd. Ekonóm 2006.
- Velichová, L.: Didaktika cvičnej firmy pre absolventov, Bratislava, v tlači.
- Velichová, L., Horecká, G., Horáčková, A., Zámečníková, Z.: Cvičná firma – praktikum. Bratislava, SPN, v tlači.
- Viskupičová, A.: Cvičné firmy na stredných školách. Bratislava, ŠIOV v rámci programu Phare, 1999.
- www.siov.sk/slovenskecentrumcvicnychfiriem
- www.justice.gov.sk
- www.europe.info
- www.nup.sk
- www.zbierka.sk
- Aktuálne zákony z oblasti účtovníctva, daní, poisťovníctva a obchodnej legislatívy.

Prílohová časť

Hodnotiace listy účastníkov CF podľa rakúskeho návrhu

Kontrolný list 1

Meno:

Celkové hodnotenie skupinovej práce

Výkony žiakov v rámci skupinovej práce sa hodnotia spolu:

Čiastočné hodnotenie

	1	2	3	4	5
1. Sociálne správanie	☐	☐	☐	☐	☐
2. Organizačné schopnosti	☐	☐	☐	☐	☐
3. Výsledok	☐	☐	☐	☐	☐
4. Dokumentácia	☐	☐	☐	☐	☐
5. Prezentácia	☐	☐	☐	☐	☐
Celkové hodnotenie	☐	☐	☐	☐	☐

Kontrolný list 2

Meno žiaka:

1. Sociálne správanie

Sociálne správanie predstavuje:

- schopnosť kooperácie a tímovosti
- komunikačné schopnosti žiaka

V rámci **schopnosti kooperácie a tímovosti** sa hodnotí, či sa žiak

	1	2	3	4	5
zasadzuje za cieľ skupiny	☐	☐	☐	☐	☐
preukazuje iniciatívu	☐	☐	☐	☐	☐
motivuje iných	☐	☐	☐	☐	☐
prináša nápady	☐	☐	☐	☐	☐
dbá na názory iných	☐	☐	☐	☐	☐
pomáha iným	☐	☐	☐	☐	☐

V rámci **schopnosti komunikácie** sa hodnotí, či žiak

	1	2	3	4	5
ďalej odovzdáva informácie	☐	☐	☐	☐	☐
zameriava sa na komunikačného partnera	☐	☐	☐	☐	☐
vie aktívne počúvať a jasne sa vyjadrovať	☐	☐	☐	☐	☐
existuje spätná väzba	☐	☐	☐	☐	☐
vie riešiť konflikty	☐	☐	☐	☐	☐
Čiastočné hodnotenie Sociálne správanie	☐	☐	☐	☐	☐

Podľa cieľa a potreby hodnotenia možno jednotlivé kritériá vynechať, prípadne doplniť nové.

Kontrolný list 3

Meno žiaka:

2. Organizačné schopnosti

	1	2	3	4	5
formuluje úlohy jasne a pochopiteľne	☐	☐	☐	☐	☐
formuluje úlohy k téme	☐	☐	☐	☐	☐
dobrovoľne preberá úlohy	☐	☐	☐	☐	☐
systematicky si robí plány	☐	☐	☐	☐	☐
robí približné plány	☐	☐	☐	☐	☐
plány doladzuje na úlohy	☐	☐	☐	☐	☐
k plánom stanovuje termíny	☐	☐	☐	☐	☐
plánuje aj kontrolu splnenia úloh	☐	☐	☐	☐	☐
Čiastočné hodnotenie Organizačné schopnosti	☐	☐	☐	☐	☐

Podľa cieľa a potreby hodnotenia možno jednotlivé kritériá vynechať, prípadne doplniť nové.

Meno žiaka:

3. Výsledky

Meria sa rozsah splnenia cieľa a kvalita riešenia

	1	2	3	4	5
aká je kvalita výkonov žiaka	☐	☐	☐	☐	☐
aká je praktická stránka riešenia	☐	☐	☐	☐	☐
aká je úplnosť riešenia	☐	☐	☐	☐	☐
aká je správnosť riešenia	☐	☐	☐	☐	☐
aká je vhodnosť riešenia	☐	☐	☐	☐	☐
aká je originalita riešenia	☐	☐	☐	☐	☐
aká je ekonomickosť spôsobu riešenia	☐	☐	☐	☐	☐
aké je riešenie z hľadiska racionálnosti	☐	☐	☐	☐	☐
ako žiak racionálne pracuje	☐	☐	☐	☐	☐
ako dodržiava žiak termíny	☐	☐	☐	☐	☐
Čiastočné hodnotenie Výkony	☐	☐	☐	☐	☐

Podľa cieľa a potreby hodnotenia možno jednotlivé kritériá vynechať, prípadne doplniť nové.

Meno žiaka:

4. Dokumentácia

	1	2	3	4	5
má žiak vecne členenú dokumentáciu	☐	☐	☐	☐	☐
má žiak úplne spracovanú dokumentáciu	☐	☐	☐	☐	☐
má žiak presne spracovanú dokumentáciu	☐	☐	☐	☐	☐
sú jednotlivé kroky v dokumentácii zrejmé a pochopiteľné	☐	☐	☐	☐	☐
je dokumentácia formálne správne vyhotovená	☐	☐	☐	☐	☐
je jazykovo správne formulovaná	☐	☐	☐	☐	☐
je ním osobne vyhotovovaná	☐	☐	☐	☐	☐
dodržujú sa termíny	☐	☐	☐	☐	☐
Čiastočné hodnotenie Dokumentácia	☐	☐	☐	☐	☐

Podľa cieľa a potreby hodnotenia možno jednotlivé kritériá vynechať, prípadne doplniť nové.

Kontrolný list 6

Meno žiaka:

5. Prezentácia

	1	2	3	4	5
ako sa žiak organizačne pripravil	☐	☐	☐	☐	☐

Príprava prezentácie

obsah členený (úvod, hlavná časť, záver)	☐	☐	☐	☐	☐
obsah časovo zadelený	☐	☐	☐	☐	☐
obsah originálne spracovaný	☐	☐	☐	☐	☐

Príprava využitia médií

striedavo	☐	☐	☐	☐	☐
dostačujúco (vhodne)	☐	☐	☐	☐	☐
informačne (napr. čitateľné fólie)	☐	☐	☐	☐	☐

Osobná prezentácia

reč (hlasne, zreteľne, jasne)	☐	☐	☐	☐	☐
jazykové prostriedky (celé vety, zrozumiteľne, striedavo, monotónne)	☐	☐	☐	☐	☐
voľné formulácie (zviazané s konceptom)	☐	☐	☐	☐	☐
istota pri prednáške	☐	☐	☐	☐	☐
istota pri diskusii	☐	☐	☐	☐	☐
gestikulácia pri prednáške	☐	☐	☐	☐	☐
vystupovanie	☐	☐	☐	☐	☐
obsahy v prenesenom význame	☐	☐	☐	☐	☐
Čiastočné hodnotenie Prezentácia	☐	☐	☐	☐	☐

Podľa cieľa a potreby hodnotenia možno jednotlivé kritériá vynechať, prípadne doplniť nové.

Ing. Ľudmila Velichová, PhD.

Didaktika cvičnej firmy pre absolventov

Recenzoval: Ing. Ivan Stankovský, CSc.

**Štátny inštitút odborného vzdelávania,
Bratislava 2006**

Tlač: Brisk Print, Bratislava

ISBN 80-89247-09-1

EAN 9788089247097

